N:o 225 (115)

TAMPEREEN SANOMAT

1910

Torstaina syyskuun 29 p.

Kuusi kertaa viikossa ilmestyvä aamulehti

Sidos vuosik.

Puhelimet:

Uutisosasto	1014
Päätoimittaja } Toimitussihteerit }	918
Talondenhoitaja	1017
Konttori	917
Kirjapaino	529
Nuors. Piirihallinto	1014

6 p. painoksen tilaushinnat:
Tampereella ja maaseudulla, asiamiehiltä tahi lehden konttorista tilattuna: ½ v. Smk. 10:—, ¼ v. Smk. 5:—, ⅛ „ „ 2:50, 1 kk. „ 1:—.
Postista tilattuna: ½ v. Smk. 11:—, ¼ v. Smk. 5:50, ⅛ „ „ 3:—, 1 kk. „ 1:—.

3 p. painoksen tilaushinnat:
ovat Tampereella ja maaseudulla, postissa, asiamiehillä ja kontt. tilattaessa ½ v. Smk. 5:50, ¼ v. Smk. 1:50, ⅛ „ „ 2:75, 1 kk. „ —:60.
Vesiläillä ovat tilaushinnat samat kuin Suomessa.
Ulkomailla: ½ v. 25 Smk., ½ v. 12:50, ¼ v. 6:25. 1 kk. 2:50.

TOIMITUS:
Kyösti Kanniainen.
Vastaava toimitt., tavataan toimist. 1—3.
Pontus Artti. John Zidbäck.
Toim. sihf.
Anton Sinikallio.
TOIMISTO Aleksanterinkatu 22.
Avoinna klo 12 a. p.—12 yöllä.

Ilmoitushinnat ovat tekstin edellä 9 penniä ja tekstin jälkeen 7 penniä millimetriltä. Sisäsivuille vaadittavista ilmoituksista lasketaan 20 pros:n korotus ja etusivun pohjahinta. Määrätyille paikoille vaadittavista ilmoituksista 10 pros:n korotus ulkosivuilla. Kuoleman ilmoitukset väkintäin 3 mk. ja jokaisesta viimeisyystä tahi surusanoin ilmoittamisesta 1 mk. lisää. Kiitoksesta 1:50, syntymä-, kihlaus- ja vihkimisilmoituksista 2 mk. Vähin ilmoitusmaksu on annen tekstiä 80 p:iä ja jälkeen tekstin 60 p:iä. Ulkolaisista ilmoituksista ovat vastaavat hinnat 11 ja 9 penniä millim. Väkijuomailmoituksia ei otetu. Seisovista ilmoituksista myönnetään alennusta. Vaihtoilm. välitettäin kaikkiin lehtiin.
Ilmoituksia ja tilauksia otetaan, paitsi konttorissa, myöskin Hawannan tupakkakauppassa, kosken länsip. Kauppakadulla.

Lehden konttori:
Aleksanterink. 22. Avoinna 8—6 päiv.

Taloudenhoitaja
tavataan 9—2 ja 4—6.

Lehd. kotiinkanto 1 mk. vuos.

Kurssit.

Suomen pankki syysk. 20 p. 1910.

		Myyntikurssi Smk.	Ostokurssi Smk.
Pietari	l. n.	268: 60	266: 66⅔
	30 pp. —:—		268: 60
Lontoo	l. n.	25: 33	25: 18
	30 pp —:—		25: 02
Pariisi	l. n.	100: 50	99: 90
	90 pp —:—		99: 20
Antwerpen	l. n.	100: 10	99: 50
	90 pp. —:—		98: 80
Hamburi	l. n.	123: 90	123: 40
	90 pp. —:—		122: 20
Lyybekki	l. n.	123: 90	123: 40
	90 pp. —:—		122: 20
Berlin	l. n.	123: 90	123: 40
	90 pp. —:—		122: 20
Frankfurt a. M.	l. n.	123: 90	123: 40
	90 pp. —:—		122: 20
Amsterdam	l. n.	210: —	—:—
	90 pp. —:—		206: 40
Tukholma		139: 30	138: 80
Kristiania		139: 30	138: 80
Kööpenhamina		139: 30	138: 80
[illegible]		105: 50	104: 80

Ammattiosotteita.

Asianajajia:

Einar Ahlman ja Yrjö Pulkkinen
Kiinteistöasiaintoimisto, Hämeenkatu 27 (n. k. kymmenenmiehen talo.) Av. 9—3.

von Bonsdorff & Sohlberg.
Avoinna 9—3 päivällä. Puhelin 1004. W:m Sandberg'in talo.

Gummerus & Björkstén
Sumeliuksen talo. Avoinna 9—4.

Procopé & Soivio
Avoinna 9—4.

Verner Palander ASIANAJATOIMISTO.
Hoitajat: Kauppatori 7.
Varatuomari **V. Palander** ja **Kolis.**
PALOHEIMO & OSMONSALO.
Tampereen Osake-Pankin talo. Av. 9—3

Asianajajia Helsingissä:

Castrén & Snellman, Aleksant.-k. 42 Tel. 735 ja 2279.

Fredrik Thuring, Asianajo- ja Liiketoimisto, E. Esplanaatink. 3, 10—½4. Tel. 5112 & 1218.

Jonas Castrénin Asianajotoimisto
Erottaja 4, klo 10—2, 5—7. Telef. 1285.

HEIKKI RITAVUORI, Helsinki, Aleksanterinkatu 19. Tel. 4716. 10—4.

Koski & Suomalainen Helsinki, Aleksanterink. 40.

Castrén, Kaarlo, P.Espl. 39, 10-½4, t. 4264.

Asianajajia Turussa:

HUGO LILIUS, Senaattori. Puhel 122.

Kirjansitojia:

O. F. Rae Rongank. 12, Tampere. Telef. 518.

J. E. VIHERLAAKSO, Kirjansitomo, Kuninkaankatu 16. Telef. 648.

Vakuutuskonttooreja:

PATRIA Tapaturmavak. O.-Y. Fed Procopé & C:o. Pääasiam. Rob. Witting, Arth. Laurent ja S. Stenius.

Suomen Kaupunkien Paloapuyhtiö
irtaimistoa varten. Asiamies Tampereella **Karl A. Liljeros,** Puuvillateht. katu 8. Puh. 754 ja 816.

Palo- ja henkivakuutus „SVEA".
Telef. 106. ALFRED SELIN.
Konttori Tampereella, Hallitusk. 11.

ROBERT WITTING
FENNIA Palovakuutus O.-Y:n pääasiamies, Itäinenkatu 20.
SUOMI Keskin. Henkivak. yhtiö Tampereen Haarakonttori Kauppatori N:o 5. Av. klo 10—2 ja 4—6, perjant. klo 7:ään. Puh. 92
G. W. Osonen Vakuutuskonttori Hämeenkatu 9. Puhelin 530
Pohjola-Kullervo. Kontt. aik. 9—2 ja 4—7.

Lääkäreitä:

Ahlman, L. puistok. 14. 10-12 ja 5-½7. Silmätaut. mieluimmin e. pp.
Björkqvist, Itäinenk. 20, 9-12 ja 6-7 ip.
R. Emeleus, Kauppak. 2, 9—11 ja 6—7.
Frestadius, Molinin talo, ½9—11; 4—5 pyh. 9—11. (Last. taut. ja weneer.)
T:ri Grönholm, 2:nen kaup.-lääk. Itäinenk. 26, ark. 9—11; 6—7. Puh. 861.
K. A. Hoffström, Hämeenk. 23, ark. 9-12.
T:ri Holck, Hermotaut., ulkomailta marrask. 2 p.
T:ri af Hällström, 1:nen kaup. lääk. Kauppak. 21, ark. 9—11; 5—6. Taw. terveydenhoitotoimistossa 1—2.
Ihman, Mustanlahdenk. 24, matkalla.
T:ri Londen, Itäinenk. 24. 9—12; 5—7. P. 1281. Erik. keuhko- ja sydäntaut.
Lohteri Mäkkylä, Kansallispankin talo, ½9—11, 1—2, 5—7. Tel. 118.
T:ri Nyman, länsipiirin alueelääk. Kauppatori 7. ark. 9-11 ja 5-½7, pyh. 9—11. Sisä- ja last. taut. ja wen. Tel. 483.
Hannes Nyömä, Pellavatk. 21, arkip. klo 9—12 ja 5—7. Puhäpin 10—11 ap.
Tri v. Schrowe, itäp. alueel. Tammelank. 10, arkip. 9—11, 3—4.
Anna Wikander, Häm. k. 23. 9-11 ja 6-7.
Wirzenius, silmäl. Itäinenk. 20, 9—11 ja 6—7.

Terveydenhoitotoimisto, Hämeenk. 19, ark. 12—2. Tarkastusasema aw. 8—10

Kaarlo Valkonen, kunnan- ja rautatienlääkäri Toijalassa, klo 9—11 ja 1—2.

Hammaslääkäreitä:

Lea Bergbom, Itäinenk. 11 A. 10—11 ja ½2—½3. Puhelin 1243.
Freng, L., Kauppakatu 2. 12—1 päiv. Telef. 844.
T. E. Rauasto, Kauppak. 4. Pla 10—12 ap.
Otto Westphal, Kauppatori 7, arkipäivinä 11—5. Telef. 1288.

Eläinlääkäreitä:

M. Herwa, Otawallank. 2, puh. 1184, klo 10—1.

Kätilöjä:

Lise Alwén, Wartiatorink. 10, puh. 736
Mandi Lampén, Mustanl. k. 19, puh. 52
Pauliina Lehto, Tiilirinkink. 9, 2:n r. o.
Anna Fjäber, Puutarhak. 12 b, puh. 638
Ida Helenius, Mustanl. k. 16. Puh. 264
Ida Wäänänen, Itäinenk. 14. Puh. 999
Ellen Sarisla, Aleksanterinkatu 19.

Hierojat ja sairasvoimistelijat:

Eliel Hymander Selinin talo. Telef. 1122
Sandra Koskinen Mustanl. k. 20. t. 760.
Kerttu Haarla, Verkateht. k. 14. Puh. 1291.
MARIA OVASKA, Papinkatu 10.
Suomela, Ellen, Mustanlahdenkatu 15. Telef. 597.
Einar Sundvall, Itäinenk. 11, Visk. Palanderin t. Puh. 1080.

Lasinleikkausliikkeitä:

Tamp. Ikkunanpuhdistus ja Lasinleikkausliike Itäinenk. 32. Av. 6—6. Puh. 83.
Hj. Lindgrénin Kehyslista ja Lasinleikkaus. Pinnink. 26. P. 1081

Kellosepänliikkeitä:

J. V. Lindroos Kellosepänliike Tampere. Kauppakatu 9. Puhelin 513.

Ruokatarjoiluja:

Edv. Lumme, Kansankeittiö ja kahvila. Läntinenkatu N:o 16.
Näsilinnan Ruokalaa ja Kahvilaa suositellaan, telef. 988
Kasvis- y. m. Ruokatarjoilua ja kahvilaa suositellaan arvoisalle yleisölle. Hämeenkatu n:o 5. **JENNY TOUKOLEHTO.**

Matkailijakoteja:

Patria Huoneita matkustaville 12. Rautatienk. 12. Telef. 838
Hotelli FENNIA (Ent. Kaleva). Huoneita 1:50:stä korkeimpiin hintoihin. Suuria valoisia huoneita kauppamatkustajille. Telef. 783
Punkaharju Matkailiakoti ja Kahvila asemaa vieressä Hämeenk. 4 telef. 296. Matkustajille siistiä huoneita nykyajan mukav.

Räätäliliikkeitä:

D. Koskinen Hämeenkatu 29, 2 kerros.
Räätäli Eero Leinonen Puutarhak. 14. Telef. 378.
L. Manner Kauppatori N:o 5. Telef. 257.
A. SAVOLAINEN, Läntinenk. 13.
TAMP. VAATETEOLL. LIIKE Linnajärvi & M. Penttinen, Kuninkaank. 30. Tel. 1144
Alex Valtosen RÄÄTÄLI- & PARTURILIIKE Kyttälänkatu n:o 5.
Kansallispukutoimisto LYYDI RAUNI Viinikankatu 9

Kangas- ja Sekatavarakauppa, Soukkakatu 1. Telef. 955. **J. S. Valden.**

Tamp. kunnan Työnväl. toim. avoinna klo 10—1 a.-p. miehille ja 4—5 i.-p naisille paitsi lauantaina klo 10—2 päiv Osoite: Länsi Puistok. 10. Telef. 484.

Hämeen—Satakunnan Maanviljelysseur. toimisto Puutarhakatu 22, av. tiist. torst. ja lauant. klo 11—2 päiv. Telef. 1261.

Tamp. Sanom. Konttori
välittää ilmoituksia kaikkiin lehtiin ja aikakauskirjoihin. Yksi käsikirjoitus ja yksi lasku eri lehtien omilla hinnoilla.

Laivojen kulkuvuorot:

Näsijärvellä:
Tampereen ja Pohjolan kulkuvuorot ovat ilmoitettuna aina lauantain lehdessä
Aunen, Iktis ja Teiskon kulkuvuorot julaistaan aina lauantain lehdessä.
Sotkan ja Sammon kulkuvuorot ovat ilmoitettuna aina lauantain lehdessä.
Aitolahden kulkuvuorot ovat julaistuna aina lauantain lehdessä.

Tamp. Sanomain O. Y:n Kirjapaino
Aleksanterinkatu 22. Telef. 529.
Suorittaa kaikkia kirjapainoalaan kuuluvia töitä.
Työ ajanmukainen. Hinnat halvat.

Kirkoll. ilmotuksia.

Rukoushuone
Puutarhak. 17.
Tänään torstaina klo ½8 i.-p. suomal. saarna E. Renfors. Perjantaina klo ½8 i.-p. suomal. saarna O. Kalpainen 8317

Kuollut.

✝

Surulla ilmoitan
että
mieheni, talon vanha isäntä

Tuomas Perttula

pitkällisen taudin sairastettuaan rauhallisesti nukkui kuolon uneen Vlöjärvellä 27 p. Syysk. 1910, 77 vuoden 1 kuukauden 8 päivän ijässä, kalvattuna minulta, 3 pojalta, 2 tyttärelta, 3 miniältä 2 väylltä, lasten lapsilta ynnä muilta sukulaisilta ja tuttavilta.

Gustaava Perttula.

Nyt loppuu surkeuteni, ma ievolle jo pannaan; Ah, korjaa Jeesus sieluni! Sen jalkais juureen kannan. Sä annoitkin sen minulle, Sen jälleen tuon nyt Sinulle, Sun armoihis sen annan
8321

Ilmoituksia.

VILLE MUSTAN
Taidenäyttely
Näsilinnassa Auki klo 11—5.
Pääsym. 75 penn. koulul. 25 p. 8211

Myytävänä.

Halkoja.
Hyviä, taatusti kuivia koivu- ja havuhalkoja pilkottuina ja pitkinä. Lankunpäiiä, sahanpuita y. m. halvimmilla hinnoilla
J. E. MARTION Halkosaha.
Puh. 670 Konttori Läntinenk 46.

Huom.! Koneella pilkotoista haloista ei tule lastuja juuri mitään siihen nähden, mitä käsin pilkotusta. 110

Laivaliike.

Turku-Lyypekki
Höyrylaivat
Pehr Brahe
ja
Porthan
lähtevät vuorotellen:
Turusta joka tiistai aamu,
Hangosta joka keskiviikko klo 4 j. pp. sekä
Lyypekistä joka torstai klo 6 j. pp. ottaen mukaansa matkustajia ja lastia.

Lähemmin ilmoittavat:
O. & J. STRANDELL
Tampereella. 97

Vaasan Pohjanmeren Höyrylaiva Osakeyhtiön laivavuorot:

Hullista	höyryl.	„Calla" 14/9 & 15/10.
„	„	„Patria" 1/10 & 2/11.
Kööpenham.	„	„Calla" 17/9 & 19/10.
„	„	„Patria" 5/10 & 5/11.
Hampurista	„	„Fennia" noin 16 syysk.
„	„	„Lapponia" „ 26 „
„	„	„Bothnia" „ 6 lokak.
Lyypekistä	„	„Constantia" „Wasa" tai „Iris" joka lauantai-ilta
Tukholmasta	„	„Carl v. Linné" 17/9 & 24/9.
Pietarista	„	„Frej" 10/9 & 30/9.

Vaasassa, syysk. 7 p:nä.

Vaasan-Pohjanmeren Höyrylaiva-Osakeyhtiö 152

Muutetut kulkuvuorot.
Lokakuun 1 p:stä Höyrylaivat Aune, Teisko ja Intti lähtevät taksisin Tampereelta lokakuun 1 p:stä joka päivä klo 2 i.-p. Teiskon sunnuntaivuorot ovat lakkautetut. 8326

Suomen Yhdys-Pankki
Perustettu 1862.
Omat varat 35,000,000:—
Ottaa rahaa korkoa kasvamaan:
5 % maksetaan rahoista. 26
Karttuvalla talletustililLä ja TalletustililLä muuttuvalla korolla.
152 3 % hyvitetään juoksevalla tililLä.
Toimittaa kaikkia pankkialalle kuuluvia tehtäviä. Toimia voidaan pankille antaa kirjeellisestikin.

VAASAN KANGASKAUPPA
K. P. RUUSKASEN TALOSSA
Pellavatehtaankatu N:o 8.
Loppuun myydään tämän vuoden ajalla.
Varasto käsittävä kaikenlaisia villa- ja pumpulikankaita ja suuren määrän villakudoksia.
7976 **HUOM!** Ehdottomasti LOPPUUN MYYDÄÄN tämän vuoden ajalla. :-: :-: :-: :-:

Mallikoneina olleita
aivan mitättömän vähän käytettyjä kirjoituskoneita myydään seuraaviin halpoihin hintoihin.

Ideal	Smk.	375:—
Victor	„	325:—
Sun	„	225:—
American	„	150:—
Smith & Bros	„	550:—

Käykää näyttelyssäni koneita lähemmin tarkastamassa.
Kunnioittaen **OSK. JOHANSSON**
Tampere. ------ Hämeenkatu 18. ------ Puhelin 997.
8189

R. E. WESTERLUND A.-B. O.-Y.
Suomen suurin PIANO-LIIKE
HELSINGISSÄ
Asiamies Tampereella: 52

P. Espl. 37. - - Puhelin 681. Herra GOTTLIEB HYMANDER.

Nuorsuomal. Yhdistyksen
Ohjelma-ilta
vietetään „TALOLLA" ensi perjantaina t. k. 30 p:nä klo 8 i p.
Alustus valtiollisesta asemasta, Toimittaja Kannialnen.
Alustus ja keskustelua kunnallisista asioista.
Laulua, Soittoa y. m. Maksuton pääsy.
8307

Huveja.

Tampereen Teatteri
Perjantaina Syysk. 30 p. 1910; klo ½8 ill. 8325
Corneuillen kellot.
3-näytöksinen operetti, 4 kuvaelmaa.
Kirj. Clairville & Gabet.
Sävelt. Robert Planquette.

Raittiustalo.
Ruotsal. Operettiteatteri
Torstaina syysk. 29 p:nä klo 8 ill.
Dollarprinsessan.
3-näytöksinen operetti. Sävelt. Leo Fall.
Pilettejä Lyytikäisen kirjakaupassa klo 10—2 ja teatterin kassasta klo 6:sta i.-p.

AGDA HÖGSTRÖM
antaa
Konsertin
Hämeen Pohjan juhlasalissa
Torstaina 29 pnä syysk. 1910 klo ½8 j pp.
OHJELMA:

1.	Hvor skulde jeg	Enna
2.	Korsspindeln	Sibelius
	Arnes sang	Heise
3.	Saga vid spiseln	Vegelius
	Miksi laulan	Merikanto
4.	Skattsökaren	Kajanus
	Mirjamin laulu	Melartin
5.	Irmelin rose	Peterson-Berger
	Minä metsän polkuja kuljen	Melartin.

Pääsylippuja à 2:—, 1:50 ja 1:—, Emil Lyytikäisen kirjakaupassa ja klo 6 alkaen Hämeen Pohjalla. 8312

Lukijat, suosikaa ostokseltanne niitä liikkeitä, jotka ilmottawat Tampereen Sanomissa!

Agnes Poschner
antaa
Konsertin
Hämeen Pohjan juhlasalissa sunnuntaina lokak. 2 p:nä 1910 klo 8 i. p. Ohjelmasta myöhemmin. Lippuja 3:—, 2:—, 1:50 ja 1:— myydään Emil Lyytikäisen kirjakaupassa. 8316

Mitä odotettawissa?

Muutamia näkökohtia nykyisen aseman johdosta.

Epäilemättä olisimme hywin pintapuolisia ja kevytmielisiä, jos tällä hetkellä tyydyttäisimme itseämme wain sillä ajatuksella, että eduskunta on nyt suorittanut tehtäwänsä ja että se on menetellyt, niinkuin sen woimassaolewia oikeusperusteita noudattamalla täytyikin. Olisimme warsin hataramielisiä, jos näin tekisimme, ottamatta huomioon, mitä kansallamme on eduskunnassa äsken tapahtuneen ratkaisun johdosta odotettawissa. Sitäpaitse tällainen hetkellisyys waikuttaisi nukuttawan tyynnyttäwästi welwollisuudentuntoomme kin, joka kuitenkin nyt jos koskaan on herätettä kehitettäwä.

Meidän maassamme on näinä päiwinä kiihkeämpuoleisesti kyselty ja yleisellä jännityksellä odoteltu, hajotetaanko eduskunta äskeisen esiintymisensä johdosta?

Eihän tällainen kysely ja odotus suinkaan mitään outoa, luonnotonta eikä moitittawaakaan ole. Mutta meistä on kuitenkin tuntunut siltä, kuin se seikka, ett'ei eduskunnan hajotusta ehkä tapahtuisi, käsitettäisiin sellaiseksi tunnusmerkiksi, joka tietäisi eräänkaltaista waltiollisen aseman kewentymistä.

Tämä käsitys on lähtöisin erehdyksestä. Se on selitettäwissä siten, että moni toiwoisi puheenaolewan seikan olewan näin ymmärrettäwän, jota se ei kuitenkaan ole. Tosiasiana näet pysyy, että Wenäjän nykyinen hallitus Suomen suhteen edelleenkin on kaikin woimin toteuttawa waltiokaappaustaan keisarikunnan lakiasäätäwäin laitosten myötäwaikutuksella.

Joll'ei eduskunnan hajotusta nyt tapahdu, niin tietää se wain sitä, että Wenäjän hallitus pitää tälläisto toimenpidettä tarpeettomana ja taktillisistakin syistä wältettäwänä. Mutta täsjäkin tapauksessa aiottanee eduskuntamme toimi- ja jananwalta, siispä sen merkitys supistaa ihan mitättömäksi. Niinpä „Sowremennoje Slowo" arwelee, että lainsäädäntötyö riistetään eduskunnaltamme. „Waltiokaappaus"-lain mukaan kaikki lakiehdotukset, joilla on niinsanottu „yleiswaltakunnallinen merkitys" — ja niihinhän woidaan lukea mitkä kysymykset hywänsä —, tulewat jätettäwiksi waltiopäiwille wain laulunnon antamista warten. Oikeusperiaatteilleen uskollisena Suomen eduskunta on kieltäytywä sitä tekemästä. Silloin Wenäjän lakiasäätäwät laitokset hywäksywät ne. Waltiopäiwien ratkaistawaksi joutuisi wain mitättömiä pienempiä asioita, jotka Wenäjän ministerineuwosto suwaitsisi katsoa Suomen sisäisiseen lainsäädäntöön kuuluwiksi.

Eihän tällainen taktiikka wältämättömästi edellytä eduskunnan hajotusta. Mutta tästä huolimatta eduskuntamme tuomittaisiin kitumaan ja sen lainsäädäntötyö täydellisesti lamauksiin. Ja tämä kohtalo olisi aiwan yhtä kowa ja kansamme oikeudentuntoa yhtä loukkaawa, kuin konsanaan eduskunnan hajotuskin.

Nämä näkökohdat huomioonotettuamme, kaiketikin ymmärrämme, ett'ei sillä kysymyksellä, hajotetaanko nyt eduskuntamme wai eikö, ole mitään ratkaisewaa merkitystä ett'eikä jälkimmäisen mahdollisuuden toteutuminen ole käsitettäwä mitkäkään liewennyksiksi. Molemmissakin tapauksissa meitä waaditaan laittomiin toimenpiteisiin alistumaan ja niitä noudattamaan.

Kaiketikin on siis kansamme edessä mitä ankarin oikeustaistelu, jolloin maamme hallintokin joutuu etupäässä rajantakaisia waltiollisia tarkotusperiä palwelemaan. Meidän on nyt kaikella tarmolla ryhdyttäwä järjestämään ja kehittämään sisäisiä olojamme ja asioitamme sillekannalle, että esiintymisemme tulee olemaan mahdollisimman woimakasta ja tarkotuksenmukaista, ja meidän on myöskin pidettäwä huolta siitä, ett'eiwät sisäiset epäkohdat pääse sitä heikentämään.

Moni tämän johdosta hawahtunee kysymään: Kuinka kau'an tätä on kestäwä? Onko meillä ensinkään paremman, waloisamman tulewaisuuden mahdollisuutta?

On warmaankin. Kaiken tiedon ja kokemuksen nimessä woimme luottaa siihen, ett'ei Wenäjän hallituksen nykyinen politiikka ole ainaisesti pysywä. Se politiikka ilmaisee wain niiden yksityisten miesten mielen, jotka nyt ministerineuwoston muodostawat; se edustaa myöskin nykyisen waltakunnanduuman enemmistön katsantokantaa; mutta se ei edusta Wenäjän kansan katsantokantaa eikä sen tarkotusperiä. Ennemmin tai myöhemmin on tulewa se hetki, jolloin sen kansan todellinen mieli pääsee sen eduskunnassa ja hallituksessakin määräämään waikutuksen. Silloin meidänkin kansamme oikeus tunnustetaan ja silloin laillisuus tässä maassa pysyäisesti palautetaan.

Tätä hetkeä warten on kansamme nyt uskollisena itselleen ja oikeusjärjestyksellen elettäwä, koettelemukset ja kärsimykset horjumatta ja turmeltumatta kestettäwä.

Tampere, Syysk. 29 p:nä

Waltion sairaalain wuodemaksut.

Kirjelmässä wiime syyskuun 6:nnelta päiwältä ehdotti lääkintöhallitus, että päiwämaksut waltion sairaaloissa ensi tammikuun ensi päiwästä 3:ksi wuodeksi eteenpäin määrättäisiin samoiksi kuin ne owat olleet silloin päättywänä 3-wuotiskautena, mutta kun Mustasaaren wastaanottolaitos on rakennettu uudelleen ja korjattu nykyaikaiseksi ja kun pian walmistuwissa Kuopion, Tampereen ja Kajaanin sairaaloissa myöskin tulee olemaan yksityishuoneita yhtä ja kahta sairasta warten, on lääkintöhallitus lisäyksenä warempaan esityksensä ehdottanut, että päiwämaksut welottaisiin ei-warattomilta sairailta kaikissa neljässä maksuluokassa, paitsi Turun ja Wiipurin lääninsairaaloissa sekä näitten sairaalain wastaanottolaitoksissa sekä Mikkelinläänin, Mustasaaren ja Oulun lääninsairaaloissa, myös Mustasaaren wastaanottolaitoksessa, Kuopion lääninsairaalassa sekä Tampereen ja Kajaanin yleisissä sairaaloissa.

Sairaanhoitohenkilökuntaa koskewa uusi asetus.

Kuten kerroimme, on korkeimmassa paikassa wahwistettu Suomen sairaanhoitohenkilökuntaa koskewa asetus.

Asetuksen mukaan saa Tampereen yleisen sairashuoneen ylihoitajatar palkkiota 1,200 mkaa, Pitkänniemen keskuslaitoksen ylihoitajatar 1,500 mkaa, Oriweden lepra-sairaalan johtajatar 1,000 mkaa wuodessa. Muut paitsi nämä ja toiset luetellut ylihoitajattaret saawat wanhemmat palkkiota 900 mkaa ja nuoremmat 600 mkaa wuodessa.

Palkankorotukset nousewat 54,000:een markkaan ja asetus astuu woimaan sittenkun senaatti katsoo waltionwarain tilan sitä salliwan.

— **Senaatin lausuntoa** on waadittu eduskunnan wastauksesta armollisen esityksen sotilaswerosta 1911.

— **Wirkaeron anomus.** Senaatin oikeusosaston esittelijäsihteeri K. G. Kollin on pyytänyt eroa wirastaan ja eläkettä sekä wirkawapautta siksi ajaksi kunnes pyyntöön on suostuttu.

— **Wenäjänkielen opinnot.** Linjatelegrafisti K. Sawolin on anonut matkapurahaa wenäjänkielenopintojen harjoittamista warten keisarikunnassa.

— **Waltioawunanomuksia.** Maanwilj. H. Koskisaarinen ja A. Kangasniemi Wirroilta owat anoneet 2,800:n markan waltioapua Saarisjärwen laskemiseksi.

Keski-Pohjanmaan maanwiljelyksseura on anonut ennen sille myönnetyn 4,000:n markan waltioawun lisäksi 2,500:n markan waltioapua metsänhoidonneuwojan palkkaamiseksi.

Majestettirikosjutut.

W. t. prokuraattori on walittanut Turun howioikeuden päätöksestä maisteri Herman Stenbergiä wastaan Päiwäsjä olleen „Kolme asiaa" nimisen kirjotuksen johdosta, Mändagenin toimittajaa J. Hirniä wastaan „Härskareskynpunkter" johdosta ja Sosialistin ent. toimittajaa Ali Aaltosta wastaan kirjotuksen „Tärkeä lairikos lopullisesti wahwistettu" johdosta nostetuissa majesteettirikosjutussa.

Asiakirjat kanteen nostamiseksi majesteettirikosesta pilalehti Kurikkaa wastaan kirjotuksesta „Ristinsä kullakin" on nyttemmin lähetetty Turun howioikeudelle.

— **Notariuksen sinetti.** Wenäjän rahaministerin apulainen on kenraalikuwernöörin kautta pyytänyt senaatilta sen johdosta, että eräitä Oulusta Pietariin menneitä tawaroita seuranneessa alkuperätodistuksessa oli notariuksen nimikirjotuksen wahwikkeena paperisinetti, selwitystä siitä, woidaanko tällaisella sinetillä warmennettuja todistuksia pitää laillisina, wai onko sinetti painettawa joko wärillisellä leimalla tai lakkaan.

— **Wenäläinen sotawäki ja sanomalehdet.** W. t. prokuraattori on walittanut senaatin oikeusosaston Turun howioikeuden päätöksestä maisteri Anton Södermania wastaan wenäläisen sotawäen loukkaamisesta nostetussa jutussa.

— **Kunnianloukkausjuttu päättynyt.** Senaatin oikeusosasto on tuominnut postiwirkamiehen J. F. Kojosen Helsingistä 100:n markan sakkoon Jywäskylässä ilmestywässä Keski-Suomi lehdessä julkaisemansa kirjotuksen „Jywäskylän postikonttorissa tapahtuneet lahjomisyritykset" johdosta, joka kirjotus on loukannut postinhoitaja A. Strengin kunniaa. Waasan howioikeus oli tuominnut Kojosen 150:n markan sakkoon.

— **Wesikauhu.** Lääkintöhallituksen esityksestä on Hämeenläänin kuwernööri peruuttanut wiime toukokuun 18:ntena päiwänä annetun kuuluutuksen jolla Hausjärwen pitäjään kuuluwa Hywinkään tehdaskylä julistettiin wesikauhun saastuttamaksi.

Työwäensuojeluskongressi.

Suomikin saatawa yhtymään Bernin sopimukseen.

Luganosta, syyskuun 28:ntena päiwänä. Kansainwälinen kongressi työwäen suojelusta warten päätti toisessa yleisessä istunnossaan antaa toimistolle toimeksi kehottaa Espanjan ja Tanskan hallituksia solmeluttamaan Bernin sopimuksia sekä myöskin koettaa saada Norjan, Wenäjän (ynnä Suomen), Turkin, Intian, Austraalian ja Kanadan hallitukset yhtymään mainituihin sopimuksiin. Kolme waliokuntaa sai toimeksen tutkia kysymystä lasten yötyöstä, naisten työstä sekä alaikäisten työpäiwän pituudesta. Englannin hallitus lupaa wuotuisen apurahan wiralliselle edustajalle. Kotityökysymyksen suhteen puoltaa kongressi „Offices de saloires"-laitosten perustamista sekä awustuksen myöntämistä teollisuustyömiesten ammatillisille liitoille. Kongressi on kiittänyt Yhdyswaltoja korotetusta apurahasta sekä päättänyt seuraawan kongressin pidettäwäksi Zürichissä w. 1912.

Englannin sanomalehdistö eduskunnan päätöksestä.

Lontoosta kerrotaan, että wiime tiistana useat johtawat Englannin lehdet tekiwät selkoa Suomen waltiopäiwäin päätöksestä, jota ne myötätuntoisesti arwostelwat. Muitten muassa Morning Post sisälsi mainitusta päätöksestä pitkän, asiallisen selostuksen. Lehtien lausuntojen lopputulos on, että Wenäjän politiikan heikkona kohtana on sen käytännöllinen mahdottomuus sekä ett'ei Wenäjä saawuta siweellistä kannatusta, yrittäessään häwittää Suomen autonomiaa.

Sensuuritoimenpiteitä.

Berliner Tageblattia ei enää saa tilata Suomeenkaan.

Täkäläiselle postikonttorille, joka pari päiwää takaperin lähetti Helsinkiin postihallituksen sanomalehtitoimistolle yhden Berliner Tageblatt'in tilauksen, saapui eilen aamulla sellainen tieto, ettei mainittua lehteä enää saa tilata Suomeen. — Mainitiu tilaus palautettiin samalla takaisin.

Tampereelle on mainittua lehteä tilattu kolme koko wuosikertaa.

Tampereen Osake-Pankin
Osakepääoma Smk. 3,000,000.
Vararahasto Smk. 425,000.
Pääkonttori Tampereella.
Haaraskonttoreja Hämeenlinnassa Ikaalisissa ja Tyrwään Wammalassa.
Korkein korko
TalletustililLä: 5 %
Juoksevalla tililLä: 3 %

Näsijärwen laiwawäylän sywentämistyöt.

Niinkuin aikaisemmin olemme kertoneet, myönnettiin täkäläiselle piiri-insinöörikonttorille 52,000:n markan suuruinen määräraha Näsijärwen laiwawäylän sywentämiseksi Tampereen kaupungin ja Wirtain kirkonkylän wälillä.

Sywentämistyö alotettiin wiime keskiviikosta Wirroilla, josta lähdettiin alas Tampereelle päin. — Mikäli olemme huomanneet, on sywennystyö jo loppuun suoritettu Rantapappilan salmessa Wirroilla. Sywennystyötä toimitetaan paraillaan Toltansalmessa ja Hampaisten salmessa Wirroilla.

Edellämainittujen lisäksi sywennystöitä tulaan jatkamaan myöskin Kilwensalmessa, Ukonsalmessa, Terwasalmessa, Jäminginsalmessa, Kirnusalmessa, Ahoniemen salmessa ja Kiwisalmessa.

Lempäälän-Hämeenlinnan laiwawäylän sywentäminen.

Wiime syyskuun 24:ntenä päiwänä antamallaan päätöksellä senaatti määräsi Lempäälän ja Hämeenlinnan wälisen laiwawäylän sywennettäwäksi ja myönsi täkäläiselle piiri-insinöörikonttorille tarkoitusta warten 127,000 markkaa.

Sywennystyöt alotettiinkin wiime toukokuussa Kirstulan salmessa. Nykyään työskennellään Mierolan salmessa.

Läntisi-Hämeen insinööripiirin ensi wuonna tehtäwien töiden kustannukset.

Täkäläisen insinööripiirin menoarwiohdotuksessa piiri-insinöörі ehdottaa seuraawissa kanawissa ja salmissa suoritettawia korjaustöitä warten — wakinaisten wuotuisten menojen lisäksi — myönnettäwäksi seuraawat määrät, nimittäin:

Herraskosken kanawa 1,150 markkaa, Hampaisten ja Toltansalmi 100 markkaa, Kaiwoskannan kanawa 1,785 markkaa, Kautun kanawa 585 markkaa, Muroleen kanawa 12,050 markkaa, Walkiakosken kanawa 8,225 markkaa, Apian kanawa 150 markkaa, Lempös

toon sanotaan kirjeessä, että pastori P. on „huolimattomasti hoitanut wirkaansa“ täällä.

Poliisimiesten kunnianteko.

Hämeenläänin kuwernöörin wastaus kenraalikuwernöörin tiedusteluun.

Kenraalikuwernöörin kanslian tiedusteltua maan kuwernööreiltä, mitä määräyksiä tuossakin läänissä on woimassa poliisimiesten kunnianteosta upseereille, on Hämeen läänin kuwernööri wastauksessa ilmoittanut seuraawaa:

Määräyksiä kunnianteosta ei ole tässä läänissä poliisimiehille annettu, waan owat poliisilaitosten palweluksessa olewat wirkapukuiset henkilöt ainoastaan welwolliset esimiehiään kohdatessaan näitä asianmukaisella tawalla terwehtimään, milloin se ei ole jollekin wirkatehtäwälle haitaksi, sillä laajempi terwehtimis- tahi kunnianteokowelwollisuus ei näytä tarkoituksenmukaiselta poliisimiehen tehtäwien kannalta katsoen. Wirkatoimessa olewan poliisimiehen, warsinkin kaupungin kadulla liikkuwan, tulee alati kiinnittää huomiotaan siihen, mitä hänen ympärillään tapahtuu; hänen tulee useinkin jänniteyllä tarkkaawaisuudella jatkuwasti ja henkeämättä seurata jonkun määrätyn, näköpiiriin ilmestyneen henkilön käytöstä ja toimia ollakseen millä hetkellä hywänsä walmiina asiaan puuttumaan, jos aihetta siihen ilmestyy.

Tämän wuoksi ei poliisimiehen ole mahdollista, ainataan siellä, missä upseereja enemmän oleskelee ja kunnianteko siis woi millä hetkellä tahansa tulla kysymykseen, omistaa koko huomiokykynsä wirkatoimiinsa, jos hänen jamalla täytyy pitää huolta kunnianteosta jokaiselle kadulla liikkuwalle upseerille, koska hänen huomionsa ehtä tärkeäksikin silmänräpäykseksi siten johdetaan pois hänen suoranaisista tehtäwistään, jopa on hänellä wirkatoimia, jotka tekewät kunnianteon kokonaan mahdottomaksikin, kuten on laita esimerkiksi rikoksentekijää pidätettäessä ja säilyyn saatettaessa. Näiden kaikkialla muualla yleisesti omaksuttujen periaatteiden mukaisesti ei tässäkään läänissä ole katsottu woitawan poliisimiehille määrätä erityistä kunnianteokowelwollisuutta upseeriston suhteen; mutta on sitä wastoin poliisimiehiltä, milloin he wirkapuwussa esiintywät kyllä waadittu, että he kohteliaisuudessa, jota poliisimiehen yleisön palwelijana tulee osoittaa jokaiselle säätyyn tahi henkilöön katsomatta, puhuteltaessa tahi jotakin yleisöön kuuluwaa puhutellessaan, tekewät terwehdyksen nostamalla oikean kätensä päähineeseen.

Denaturoidun palowiinan myymisen rajoittaminen Tampereella.

Tampereen poliisimestarin Hämeenläänin kuwernöörille tekemästä anomuksesta, että denaturoidun palowiinan myyminen kaupungissamme järjestettäisiin samojen säädösten alaiseksi kuin palowiinan myyminenkin, nimittäin siten, ettei sitä myytäisi sunnuntaisin ja juhlapäiwisin eikä niiden aattoina, eikä marraskuun seitsemänä ensimäisenä päiwänä, jolloin palwelijoilla on wapaawiikko, eikä myöskään muulloin, jolloin kaupungissamme on suurempia wäenkokouksia, on kuwernööri saamamme tiedon mukaan waatinut lääkintöhallitukselta lausuntoa.

Kuten aikaisemmin olemme kertoneet, on maistraatti kannattanut poliisimestarin ehdotusta kaikissa kohdissaan.

Uuden teurastuslaitoksen walmistuessa.

Lihojen merkintä.

Kun uusi teurastuslaitos lokak. 1:senä p:nä awataan, on erinomaisen tärkeätä yleisölle tuntea siellä käytäntöön otettawat lihan merkintäleimat. Niitä on monenlaisia.

Soikea kehä, jonka sisässä on sanat „Tampereen Teurastamo“ sekä päiwämäärä, osoittaa, että liha on teurastuslaitoksella terästetusta eläimestä, tarkastettua ja täydellisesti hywäksytty.

Toinen merkki on suorakaiteen muotoinen. Se lyödään kaupungin ulkopuolella teurastettujen elukoiden lihaan. Mutta samalla se osoittaa, että liha on teurastuslaitoksella tarkastettu ja tarkastuksessa hywäksytty.

Kun jommankumman edelläolewan merkin ohella lihassa on numero2, osoittaa se, että liha on ihmisrawinnoksi kelwollista, mutta rawintoarwoltaan toisarwoista.

Kun lihassa on kolmikulmainen merkki, jonka yläkulmassa on wuosiluku, sen alla päiwää ja kuukautta osoittawat numerot ja alimpana sana „Tampere“, osoittaa se, että liha wasta erityistä menettelytapaa noudattamalla, esim. steriliseeraamalla, s. o. eläinlääkärin walwonnan alla keittäen sitä warten laitoksella olewissa koneissa, on saatu rawinnoksi kelpaawaksi.

Kaikki nämä merkit leimataan sinisellä wärillä.

Sitäpaitsi käytetään merkkiä T.-T. Se lyödään poltinraudalla sellaiseen sianlihaan, joka on tuotu kaupunkiin suolattuna tai sawustettuna ja laitoksella toimitetussa tarkastuksessa on hawaittu trikinittömäksi.

Sellaista lihaa, jota ei millään menettelytawalla saada rawinnohki kelpaawaksi, ei ensinkään leimata, waan häwitetään laitoksen toimesta.

Erittäin tulee siis panna merkille se, että lihassa on soikea merkki, sillä se on peräisin eläimestä, joka sekä eläwänä että kuolleena on laitoksella tarkastettu ja täyskuntoiseksi hawaittu. Ainoastaan tällaista ensiluokkaista lihaa säilytetään laitoksen jäähdytysosastolla, mitä on erittäin tärkeäarwoista lihan n. k. kypsymisen. Kypsyminen tapahtuu näet parhaiten laitoksen jäähdytyshuoneissa wallitsewassa kylmässä, kuiwassa ja puhtaassa ilmassa. Tällainen liha on rawintoarwoltaan aina parempaa kuin muulla tawalla säilytetty liha.

Täkäläisen piiri-insinööri-konttorin wuokrarahat.

Tie- ja wesirakennusten ylihallitukseen täkäläisen insinööripiirin piiri-insinööri on mainitulta ylihallitukselta anonut 5,150:n markan suuruista määrärahaa konttorin wuokraa ja konttoritarpeita warten ja konttorikirjurin palkkaamiseksi ensi wuonna.

Tammelan kansakoulurakennuksen

piirustuksille on rahatoimikamari anonut wahwistusta. Maistraatti on puoltanut piirustuksia wahwistettawiksi.

Palotoimiston kulunkiarwio.

58,000 markkaa.

Palotoimiston kokouksessa eilen illalla tarkastettiin ja hywäksyttiin ensi wuoden kulunkiarwioehdotus, jonka loppusumma on 58,000 markkaa. — Ehdotus päätettiin lähettää rahatoimikamariin.

— **Muuan korwauswaatimusjuttu.** Toukokuun 14:ntenä päiwänä wiime wuonna julistamallaan päätöksellä Mäntyharjun tihlakunnanoikeus tuomitsi asemapäällitönlesken Rosa Emilia Ahoniuksen omasta puolestaan ja hänen alaikäisten lastensa holhoojana edesmenneen asemapäällikö Hjalmar Ahoniuksen oikeudenomistajina suorittamaan rautatiehallitukselle 1,197 markkaa 74 penniä korwausena Mäntyharjun asemalla syyskuun 25:ntenä päiwänä 1907 tapahtuneessa yhteentörmäyksessä syntyneestä wahingosta ynnä welwoitti korwaamaan rautatiehallituksen oikeudenkäyntikulut. Mainittu tihlakunnanoikeuden päätös lähetettiin sittemmin Tampereen kaupungin ulosotomiehelle täytäntöön pantawaksi.

Rouwa Ahonius lähetti tämän jälkeen keisarilliselle majesteetille kirjelmän, jossa hän anoi wapautusta puheenalaisen korwausmäärän maksamisesta. Mainittua anomusta on rautatiehallitus antamassaan lausunnossa puoltanut.

Rautatiehallitus on nyttemmin lähettänyt täkäläiselle maistraatille kirjelmän, jossa huomautetaan, ettei ulosmitattua omaisuutta saa myydä ennenkuin mainittu anomus on tullut senaatissa ratkaistuksi.

— **Talon omistusoikeuden ilmoittamisen laiminlyömisestä** on maistraatti tuominnut pari talollista pieniin sakkoihin.

— **Uusia rakennushanketta.** Rautakauppaosakeyhtiö on anonut wahwistusta 11:nnen kaupunginosan tontille n:o 17 rakennettawia uutisrakennuksia warten laadituille piirustuksille ja Attilaosakeyhtiön 16:nnen kaupungin tontille n:o 70 rakennettawia uutisrakennuksia warten laadituille piirustuksille.

— **Elinkeinoilmoitus.** Työmiehen waimo Ida Kiwimäki on ilmoittanut ryhtywänsä harjoittamaan kauppahiketta tässä kaupungissa.

— **Postinkuljettajaksi** Tampereen postikonttorin ja rautatieasemen wälillä, postikonttorin ja pakkahuoneen wälillä, sekä kirje- ja ristisidelaatikkojen tyhjentäjäksi on postikonttori ottanut talonomistaja E. A. Poukan.

— **W. t. ruiskumestariksi** on Palotoimisto ottanut wanhemman palokorpraalin K. W. Mannisen.

— **Kirkonkokous** on tänään klo 7 ip. Wanhassa kirkossa, jossa tarkastetaan tämän syksyisessä kirkolliswerojen kannossa käytettäwä kantolista.

— **Tampereen lastenlähetysliiton** juhlaa wietetään täällä ensi lauwantaina ja sunnuntaina. Lauwantaina lokak. 1 päiwänä owat lasten lähetysompelusyrjeurojen myyjäiset Luth. rukoushuoneessa alkaen kello puoli 5 iltapäiwällä. On siellä saatawana yhtä ja toista sellaista, jota kodissa tarwitaan. Klo 7 on samassa paikassa wapaa-iltama, jossa puhuwat lähetyssaarnaaja Duomnen ja nämä [illegible] Kiinaan lähtewät lähetit Korhonen ja Kokomäki. Sunnuntaina lokakuun 2 päiwänä pitäwät lähetyssaarnaajat Korhonen, Kokomäki ja Tuominen luth. rukoushuoneessa kello 2 päiwällä lyhyitä puheita lapsille. Teeiltamassa samassa paikassa klo 7 puhuwat pastori Sandberg ja edellämainitut lähetyssaarnaajat; sitäpaitsi on ohjelmassa köörilaulua ja kitaran soittoa.

Längelmäen postijuttu

Syyllisen säälittäwä elämäntarina.

Juttu kawalluksesta ja wäärennyksestä syytettyä Längelmäen postitoimiston hoitajaa Ida Juweniusta wastaan oli käsiteltäwänä wiime maanantaina Längelmäen y. m. kuntain käräjäkunnan kihlakunnanoikeudessa. Syytäjänä toimi Längelmäen piirin nimismies Nordanwehr ja syytetty oli tuotu oikeuteen Längelmäen wanginkuljettajan luota, missä häntä oli poliisitutkinnosta alkain säilytetty.

Syyttäjän jätettyä oikeudelle poliisitutkintopöytäkirjan, mistä tutkinnosta jo ennemmin on lehdessämme tehty selkoa, sekä postihallituksen kirjeen, josta käwi selwille, että wajaus tähän saakka tekee kaikkiaan 1901 mk 50 p, waati hän syytetylle edeswastausta kawaltamisesta, wäärennyksestä ja wirkarikoksesta. Asianomistajista, joitten postiosotuksia ja lähetyksiä neiti Juwenius oli pidättänyt postitoimistossa tai jättänyt lähettämättä, olimat saapuwilla kirkonisäntä Oskari Mattila, talollinen Oskari Mattila, maisteri Wessman ja Längelmäen säästöpankin puolesta maanwiljelijä Wanhatalo. Näistä ilmoitti kirkonisäntä Mattila, että erästä hänen wastaajalle jättämäänsä 104:n mkn 4 p:nin summaa ei wastaaja ollut lähettänyt osoitteensaajalle, sekä waati postihallituksen welwoittamista sen hänelle korwaamaan, mutta ei tehnyt edeswastauswaatimusta. Talollinen Oskari Mattila waati puolestaan postihallituksen welwoittamista korwaamaan hänelle ne 154 mk 50 p, jotka syytetty oli hänelle tulleena postiosotuksena saanut haltuunsa, mutta joita tämä ei ollut hänelle luowuttanut. Ei hänkään enempää kuin muutkaan asianomistajista tehnyt rangaistuswaatimusta.

Kysyttäessä myöntsi neiti Juwenius poliisitutkintopöytäkirjan oikeaksi sekä pidättäneensä itselleen nekin Mattiloiden ilmoittamat rahat, jotka wasta poliisitutkinnon jälkeen olimat ilmituelleet. Selittäessään, miten hän oli joutunut käyttämään haltuunsa uskottuja waroja, kertoi neiti Juwenius lyhyesti koko elämänsä kulun. Isänsä oli ollut wuotina Ikaalisten kauppalassa, jossa hän oli syntynyt. Koulua ei hän ollut käynyt koskaan, waan opiskellut kotona ja saawuttanut siten noin tyttökoulun neljättä luokkaa wastaawan tietomäärän, jonka perusteella pääsi 16 w. iässä harjoittelijaksi Ikaalisten postitoimistoon. Isänsä kuoltua 1890 oli hän äitinsä ja nuorempien sisariensa kanssa muuttanut Tampereelle, jonne pääsi postiharjoittelijaksi. Sen jälkeen hän toimi wirkaatekewänä maaseudulla eri postitoimistoissa parin wuoden ajan kunnes jälleen tuli Tampereen postilaitokseen. Palkkaa kertoi hän tällöin saaneensa 60 mk kuukaudessa, ja koetti hän puhtaaksi kirjoittamisella lisätä tulojaan. Ne eiwät kuitenkaan riittäneet, hänen kun täytyi pitää huolta äidistään ja sisaristaan, koska perhe isän kuoleman jälkeen oli jäänyt kowin niukkoihin waroihin. Asian tällä kannalla ollessa, oli hän ollut pakotettu tekemään welkaa. Kun hän sittemmin wuonna 1894 sai paikan Längelmäellä, oli hänen maksettawa welkojaan, joita hän muisteli olleen kaikkiaan joitakin satoja markkoja. Juuri welkansa maksamiseksi kertoi hän käytäneensä ensimmäisen kerran postin waroja 1898. Tästä lähtien on wailinkinsa pysynyt. Pidättämällä aina kuukauden waihteessa postilähetyksiä ja saapuneita postiosotuksia woi hän lähettää postihallitukselle wuoden kulunkiarwioehdotus, jonka loppusumma on 58,000 markkaa. — Ehdotus päätettiin lähettää rahatoimikamariin.

— **Muuan korwauswaatimusjuttu.** Toukokuun 14:ntenä päiwänä wiime wuonna julistamallaan päätöksellä Mäntyharjun tihlakunnanoikeus tuomitsi asemapäällitönlesken Rosa Emilia Ahoniuksen omasta puolestaan ja hänen alaikäisten lastensa holhoojana edesmenneen asemapäällikö Hjalmar Ahoniuksen oikeudenomistajina suorittamaan rautatiehallitukselle 1,197 markkaa 74 penniä korwausena Mäntyharjun asemalla syyskuun 25:ntenä päiwänä 1907 tapahtuneessa yhteentörmäyksessä syntyneestä wahingosta ynnä welwoitti korwaamaan rautatiehallituksen oikeudenkäyntikulut. Mainittu tihlakunnanoikeuden päätös lähetettiin sittemmin Tampereen kaupungin ulosotomiehelle täytäntöön pantawaksi.

Rouwa Ahonius lähetti tämän jälkeen keisarilliselle majesteetille kirjelmän, jossa hän anoi wapautusta puheenalaisen korwausmäärän maksamisesta. Mainittua anomusta on rautatiehallitus antamassaan lausunnossa puoltanut.

Rautatiehallitus on nyttemmin lähettänyt täkäläiselle maistraatille kirjelmän, jossa huomautetaan, ettei ulosmitattua omaisuutta saa myydä ennenkuin mainittu anomus on tullut senaatissa ratkaistuksi.

— **Talon omistusoikeuden ilmoittamisen laiminlyömisestä** on maistraatti tuominnut pari talollista pieniin sakkoihin.

— **Uusia rakennushanketta.** Rautakauppaosakeyhtiö on anonut wahwistusta 11:nnen kaupunginosan tontille n:o 17 rakennettawia uutisrakennuksia warten laadituille piirustuksille ja Attilaosakeyhtiön 16:nnen kaupungin tontille n:o 70 rakennettawia uutisrakennuksia warten laadituille piirustuksille.

— **Elinkeinoilmoitus.** Työmiehen waimo Ida Kiwimäki on ilmoittanut ryhtywänsä harjoittamaan kauppahiketta tässä kaupungissa.

— **Postinkuljettajaksi** Tampereen postikonttorin ja rautatieasemen wälillä, postikonttorin ja pakkahuoneen wälillä, sekä kirje- ja ristisidelaatikkojen tyhjentäjäksi on postikonttori ottanut talonomistaja E. A. Poukan.

— **W. t. ruiskumestariksi** on Palotoimisto ottanut wanhemman palokorpraalin K. W. Mannisen.

— **Kirkonkokous** on tänään klo 7 ip. Wanhassa kirkossa, jossa tarkastetaan tämän syksyisessä kirkolliswerojen kannossa käytettäwä kantolista.

— **Tampereen lastenlähetysliiton** juhlaa wietetään täällä ensi lauwantaina ja sunnuntaina. Lauwantaina lokak. 1 päiwänä owat lasten lähetysompelusyrjeurojen myyjäiset Luth. rukoushuoneessa alkaen kello puoli 5 iltapäiwällä. On siellä saatawana yhtä ja toista sellaista, jota kodissa tarwitaan. Klo 7 on samassa paikassa wapaa-iltama, jossa puhuwat lähetyssaarnaaja Duomnen ja nämä [illegible] Kiinaan lähtewät lähetit Korhonen ja Kokomäki. Sunnuntaina lokakuun 2 päiwänä pitäwät lähetyssaarnaajat Korhonen, Kokomäki ja Tuominen luth. rukoushuoneessa kello 2 päiwällä lyhyitä puheita lapsille. Teeiltamassa samassa paikassa klo 7 puhuwat pastori Sandberg ja edellämainitut lähetyssaarnaajat; sitäpaitsi on ohjelmassa köörilaulua ja kitaran soittoa.

Kunn. kuukausi- ja vuosineljänneksen tilaajoita kehotetaan uudistamaan tilauksensa ajoissa, ettei keskeytystä lehden lähettämisessä tapahtuisi.

Otajärwen laskemis- ja Pyhämaanjoen järjestelytyöt

Pyhämaan ja Laitilan pitäjissä, joita waltion awustuksella ja täkäläisen piiri-insinöörikonttorin johdolla suoritetaan, ja joiden kustannukset tekewät noin 200,000 markkaa, owat nykyään edistyneet niin pitkälle, että ne saadaan jo ensi wuoden kuluessa kokonaan loppuun suoritetuiksi, jos töitä warten pyydetyt lisämääräraha ajoissa myönnetään.

Mikäli tiedämme, on näihin asti jokiuomasta kaiwettu maata kaikkiaan noin 150,000 kuutiometriä sekä säretty kiwiä ja kalliota noin 2,000 kuutiometriä. Sitäpaitsi on rakennettu uudestaan kolme kiwistä maantiesiltaa ynnä erinäisiä puusiltoja.

Työn kautta saawutetaan kaikkiaan noin 1,200 hehtaaria wiljelyskelpoista maata.

Mainittuja töitä on johtanut insinööri H. J. Malmi Tampereelta.

Suuri järwenlaskemis- ja suonkuiwaustyö.

Wiime ja tämän wuoden kuluessa on jatkettu Parkanon kruunupuistossa järwenlaskutöitä. Tähän asti on m. m. Wuojärwi ja Keskisenlampi saatu lasketuksi noin 1 metrin werran. Tämän syksyn kuluessa tulee Majajärwi laskemaan saman werran. Kaikissa näissä järwissä tulee hywäpohjaista wesijätöä koko lailla runsaasti. Hyötyä koitunee järwenlaskusta noin 340:lle hehtaarille.

Mainitut työt, joita insinöörit Otto Itkonen ja Manu Leinonen Tampereelta owat johtaneet, päättyneywät tänä syksynä. — Kustannukset tekewät 18,500 markkaa.

Parkanon kruunupuistossa tapahtuwien wesistöjärjestelyjen ja suonkuiwauksien tarkoituksena on pääasiallisesti hyödyttöminä olewien suomaiden woittaminen joko metsätai muulle wiljelykselle.

Puheenalaisten töiden kokonaiskustannukset tekewät noin 250,000 markkaa.

Aikaisemmin on mainitussa kruunupuistossa laskettu Kuiwas- ja Watajajärwet ja waltaojiin wedetty Kotoneva ja Keskineva. — Ensi wuoden menoarwioon on ehdotettu otettawaksi Sarkinneva ja Silonewa, kumpikin erinomaisia wiljelyskelpoisia newoja.

Kalawäylän perkaaminen Kokemäenjoessa.

Wuonna 1866 tekiwät eräät Lamasten- eli Pirilänkosken yläpuolella Harjawallan pitäjässä olewien kalawesien omistajat anomuksen mainitun kosken perkaamisesta kalawäyläksi, s. t. s., että kalat pääsisiwät kulkemaan kosken yläpuolelle.

Wuonna 1908, siis wasta 42:n wuoden kuluttua senaatti määräsi mainitun kalawäylän awattawaksi ja myönsi sitä warten täkäläiselle piiri-insinöörikonttorille 50,000:n markan suuruisen määrärahan.

Työt alettiinkin syksyllä 1908 ja jatkettiin niitä yhtämittaa wiime kewääseen saakka, jolloin ne tulwan wuoksi keskeytettiin. Perkaamistöitä jatketaan, mikäli olemme kuulleet, taas uudelleen ensi lokakuussa.

Tähänastisistakin perkaustöistä on ollut se hyöty, että kalat owat huomattawasti nousseet kosken yläpuolella olewiin kalawesiin.

— **Kokemäenjoen uusi silta.** Länsi-Hämeen piirin piiri-insinöörille on senaatti myöntänyt 2,000 markkaa tutkimusten toimittamiseksi sekä piirustusten ynnä kustannusarwion laatimiseksi kiinteästä siltaa warten Kokemäenjoen yli Harjawallan pitäjän kohdalla. Tutkimukset toimitetaan ensi tilassa. Niitä toimittamaan on määrätty insinööri H. J. Malmi Tampereelta.

— **Uusi postipyyksikki.** Lokakuun 1:stä päiwästä awataan Lempäälässä Knokkalan kylässä postipyyksikki, jonka hoitajaksi tulee metsäkäyttöri Lindfors.

— **Kulku Leppähampaanjoen poikki.** Toiminimi J. W. Enqwist aktiebolag on Hämeenläänin kuwernööriltä anonut että talollinen Aleksi Nenonen welwoitettaisiin rakentamaan lauttauslatteet Oriweden pitäjän Porwoolan kylässä olewan Leppähampaan eli Haawistonjoen poikki rakennettuun patoon. — Asunoksen johdosta on kuwernööri waatinut täkäläisen insinööripiirin piiri-insinöörikonttorin lausuntoa.

— **Lapsi kuollut paloharwoihin.** Toissa päiwänä puolenpäiwän ajoissa tapahtui Wesilahden Narwassa ikäwä onnettomuus. Torppari Mälityn waimo läksi weden hakuun, jolloin kotio jäi toisella wuodella olewa lapsi yksikseen. Palattuaan asialtaan, tapasi äiti lapsensa tulen wallassa. Se oli jollain tawalla saanut tulen waatteisiinsa. Kowia tuskia kärsittyään prenokainen jo samana iltana kuoli.

Toistamatta käsitettänee, minkä warotuksen tämäkin onnettomuus sisältää.

— **Werotuswalitukset.** Läänin kuw. on tehdyn waltuksen johdosta wapauttanut Messukylän pit. Takahuhdin kylässä asuwan kirwesmies Matti Hampusen maksamasta Messukylän kunnallisille wuodelta 1908 kunnallis- ja kirkollismaksuja sekä papiston palkkoja. Walittaja oli nimittäin sanottuna wuonna ouut tässä kaupungissa hengille kirjoitettuna ja asuntoa.

Samoin on Lahden kaupungissa asuwa asianajaja Wäinö Auranen wapautettu maksamasta Tampereen kaupungille wuodelta 1908 laskettuja kunnallismaksuja, koska walittaja oli saman wuoden asunut ja ollut hengille kirjoitettuna Lahden kaupungissa; ja on Tampereen rahatoimikamari welwoitettu korwaamaan walittajan kulut asiassa.

Niinikään on Osakeyhtiö Mallaswesi wapautettu maksamasta Tampereen kaupunkiseurakunnalle wuodelta 1908 laskettuja 60 markan suuruisia kirkollismaksuja, koska osakeyhtiöllä oli werotuswuonna ollut kotipaikkaoikeus Pälkäneen kunnassa; ja on kirkkokonttori welwoitettu korwaamaan walittajan kulut asiassa.

— **Wahwistettu kansakoulupiirijako.** Läänin kuw. on wahwistanut Ypäjän kunnalle uuden kansakoulupiirijaon.

— **Maanpalstoitus.** Läänin kuw. on wahwistanut maanpalstoituksen, jolla Melkkaan tilasta Kangasalan pitäjän Heponiemen kylässä on eroitettu Kauppala-niminen palstatila.

— **Tiluslohkomiset.** Läänin kuw. on wahwistanut tiluslohkomiset, joitten kautta Wattusen perintötilasta, Wesilahden pitäjän Kuralan kylässä, on murretta Rantoo ja Innilän tilasta Kangasalan pitäjän Tiihalan kylässä Kamppari ja Heikkilä nimiset itsenäiset ruunulle suoraan weroa maksawat lohkotilat.

— **Järjestysmiehet.** Walkeakosken komisaarion J. Ollikaisen tultua nimitetyksi toiseen wirkaan on läänin kuwernööri määrännyt rakennusmestari Kaarlo Hagelbergin toistaiseksi hoitamaan mainittua komisaarion wirkaa.

Päivän kuulumilta.

Surkeutta . . .

Nykyinenkään senaatti ei liene jaksanut asemansa kieroksiin ihan iloisimmin mukautua, koskapa sen päällikö on juuwainnut muutamille sanomalehtimiehille selitellä edustamansa hallituksen awotukset wilpittömiksi ja moitteettomiksi.

Wai olisiko tämä awomielisyys ymmärrettäwä siten, että on haluttu käyttää tarjolla ollerta haastelun tilaisuuksia rajattoman mielenkiinnon ilmaisemiseksi sitä hallitusjuuntaa kohtaan, jota rajan takana Suomen suhteen noudatetaan . . ?

Mene ja tiedä . . .

Nyttemmin owat senaatin taholla kielenkannat jälleen sanomalehdenkertojalle hellinneet. Haastattelijana on tällä kertaa ollut mustajoetnialaisen „Semjshjhinan“ edustaja.

Senaattori Markow kuuluu olleen muutteeksi hywin lyhytsanainen. Oli waan turwautunut muutamiin ylimalkaisiin lauseparsiin, minkä jälkeen haastattelijan oli täytynyt koota kotijumalansa ja lähteä . . .

Mutta toisella taholla hänellä oli parempi onni ja päällepäätteeksi sellaisen senaattorin luona, joka haluaa käydä suomalaisesta miehestä.

Tarkotan senaattori v. Kothenia, jonka jaaritukset ainakin sisällyksensä surkeuden takia ansaitsewat osakseen käwää huomiota.

Mitätö hra senaattori on jaaritellut? Tähän ylösrakentawaiseen suuntaan:

Täällä puhutaan wenäläisten yhdenwertaisuudesta . . . Se on kummallista, sillä minun mielestäni Suomen waltiota ei ole olemassa. Minä ja useimmat sukulaiseni olemme wiettäneet kaiken aikamme Wenäjän palweluksessa enkä woi sanoa mitään muuta kuin hywää siitä, miten wenäläiset owat kohdelleet meitä. Wenäjän hallitus on hywin hienotunteinen; olen itse kokenut, kuinka helläwaroiselle kannalle wenäläiset wiranomaiset owat asettuneet laillisuuden suhteen. Ottakaamme esimerkiksi minun nimitykseni, jenjälkeen kuin paikalliset kannunwalamiseen taipuwaiset senaattorit oliwat osottautuneet wastenhakoisiksi. Wenäjän hallitus olisi woinut nimittää synnynnäisiä wenäläisiä, mutta ei tehnyt sitä, waan lähetti Suomeen meidät suomenmaalaiset. Sehän on oikeamielisyyden korkein todistus. — — —

Näin senaattori v. Kothen.

Luettuani tässä kerrotun kurjan sekamelskan, wäärkki mielessäni kuwa waimaistalon asukkaasta, joka aikansa maailmankyllilä harhailtuaan ja wanhemmuuteen wihdoinkin armosta, waan ei suinkaan ansiosta paremmille ja huolettomammille päiwille päästyään, nyt „jalomielistä antajaa“ kiittelee ja kostelee ja siunailee sellaisin sanoin, joita wain sylki suuhun tuo. Tällainen eläjä ei tykene minkään haltijaksi eikä mistään wastaamaan. Mutta sitäpä surkeampi sen kohtalo, jonka asiat moisen hoitoon joutuwat.

Ei, senaattori v. Kothen! Omasta lausunnostanne päättäen ette ole enää pitkiin aikoihin ollut suomalainen, eitepä edes suomenmaalainen.

Sepeteus.

Lyhyt-tavaroita

myy edullisesti **jälleenmyyjille**

283 **KOHONEN ja KUMPP.**

TAMPERE. — Hämeenkatu 3.

Pikku uutisia.

Nuorsuomalainen yhdistys

pitää huomenna ohjelmallisen kokoutsen. Kokouksessa on toimittaja Kyösti Kanniaisen alustus waltiollisesta asemasta. Lisätsi on alustus ja keskustelu muutamista kunnallisista kysymyksistä, jotka owat omiansa mielenkiintoa herättämään.

Kun nämä owat suoritetut, wietetään iltaa laululla, soitolla ja muulla mieltawirkistäwällä ajankulukuksella.

Terwetuloa siis, yhdistyksen jäsenet huomenna kello 8 „Talolle“.

— 70 wuotta täyttää tänään Finlayson & C:o osakeyhtiön toimeenpanewa johtaja Herman Lüders. Hän syntyi Lyypekissä 1840. Finlaysonin liikkeessä hän ensin toimi prokuristina ww. 1868—1883, jonka jälkeen hän muutti Lyypekkiin, jossa hänellä toimi-nimellä Herman Lüders oli speditsioonilaisen liike, jota yhä wieläkin on olemassa. Wuonna 1900 hän palasi tänne Finlaysonin palweluksen tullen liikkeen jäsenöitijäksi. W:sta 1908, jolloin liike muutettiin osakeyhtiöksi, hän on ollut sen toimeenpanewana johtajana.

— 10-wuotista poikaa palkittu nopeasta palokunnan hälyyttämisestä. Palotoimiston kokouksessa eilen illalla päätettiin antaa 10 markan palkkio 10-wuotiaalle pojalle Erkki Arligille siitä, että wiime elok. 29:ntenä päiwänä Osmonkadun 17:nnessä olewaan tulipaloon älysi heti hälyyttää palokunnan.

— Senaattori v. Kothen piihunut. Mustajoetniaisen Semjshjhina-lehden awustaja on haastatellut senaattoreja Markowia ja v. Kothenia. Hra Markowista ei haastattelija ole tällä kertaa paljoa hyötynyt, sen sijaan on hra v. Kothen ollut puheliaampi.

— Täällä puhutaan wenäläisten yhdenwertaistuttamisesta. Se on merkillistä, sillä minun mielestäni ei Suomen waltiota ole olemassa. Minä ja useimmat sukulaiseni olemme wiettäneet kaiken ikämme Wenäjän palweluksessa enkä woi sanoa mitään kuin hywää siitä kohtelusta, jota wenäläisten puolelta on tullut osakseemme. Wenäjän hallitus on hywin hienotunteinen. Olen mieskohtaisesti kokenut wenäläisten wiranomaisten „delikaattia“ suhtautumista laillisuuteen. Otettakoonpa esimerkiksi minun nimitykseni, sittenkun paikalliset senaattorit, joille politiikoiseminen ei ole wierasta, oliwat asettuneet kieltäytywälle kannalle. Wenäjän hallitus olisi woinut nimittää synnynnäisiä wenäläisiä, mutta ei tehnyt sitä, waan lähetti Suomeen meidät suomenmaalaiset. Tämähän todistaa oikeudenmukaisuuden korkeinta astetta. — —

Rjetsh huomauttaa tähän, että tapa, jolla v. Kothen perustelee hallituksen „delikatessia“, on sellainen, ettei sitä kukaan woi wastustaa.

— Kun kuhnitaan. Asken sai eräs helsinkiläinen kansakoulunopettaja tirjeen:

„Arwoisa Herra — — —.

Pyydämme kunnian ilmottaa, että me allekirjoittaneet olemme omalla wastuullamme kieltäneet teidän luokkaoppilaanne — — — — — menemästä koulun hammasklinikkaan.

Kunnioittaen

— — — — — — — —

wanhemmat“.

Kun opettaja tiedusteli, mitä warten wanhemmat ottawat wastuulleen tuollaista ja miksi poika ei saisi edes laadittawaa tilastoa warten käydä klinikassa hampaitaan näyttämässä, wastasi poika, että kotona parannetaan hampaat „kuhnimalla“.

Mahtaako sillä kolotkin mennä umpeen.

— Suuria waikka wähän. Meille lähetettiin äskettäin nähtäwäksi pari pulskeata omenaa, jotka olimat kaswaneet Länsi-Teiskossa J. H. Leppäsen omenapuissa. Lähettäjä selitti samalla, että omenoita tuli hänelle niukuin muullekin yleensä wähän; nämä näytteet, jotka painoiwat 190 grammaa kappale, olimat kaswaneet nuoressa wasta toista kertaa hedelmää kantawassa puussa, jonka hän oli siemenestä kaswattanut.

— Palotarkastus toimitetaan tänään 14:nnessä, 15:nnessä, 16:nnessa ja 17:nnessä kaupunginosassa sekä kosten itäpuolella olewissa tehtaissa ja huwiloissa.

— Nyt jeakkaa klo 8 tänä iltana! Mitä sitte?? Nuorsuomal. Nuorten ompeluseuran päätöstunnot. — Wai nin, wai nin, sepä hauskaa kuulla, no miksikä juuri minulle tästä soitit ystäwäisen, tietänethän etten ole niitä ihailtawia narsia, jotka owat harjoittaneet itsensä kapion tekoon ja sinnä kehittyneet käsitöidän tekijöiksi? —

No weikkonen, älä nyt hämmästy, se on jo wanha wisu, että sinulla on peukalo keskellä kämmentä, mutta on sulakin sentään welwollisuutesi tässä hommassa; aattelin näet pyytää sinua panemaan pari kaunista sanaa „tiinningin päälle präntäten“, että kansa saisi tietää tämän asian todenperäisyyden; asia saa oikein pontewan alun, kun tieto ompeluiltojen alkamisesta oikein lehdessä julkistetaan. — Jaa, jaa, onhan sinussa aina syntynyt tommosia niin sanottuja repäjewiä meininkejä, siis mielihywällä raaputan tiedon lehteen, näin jos saawutetaan hywä alku.

Mutta tärkein unohtui; milloin ja missä ommellaan, ja ketkä sinne saawat saapua?

Omaan kotiin, Itäinen puistokatu 29, kokoonnutaan klo 8 ill. joka toinen torstai tämän kuun 29:nnestä p:stä alkaen, ja kaikki Nuorsuomalaiset Nuorten jäsenet, sukupuoleen katsomatta, naineet ja naimattomat, owat terwetulleita. Käjitötä on saatawissa waikka kuinka paljon. Yrittäkäähä nyt — on siellä muutakin — saatte esim. läpättää niin paljon kun haluttaa, nauraa ja hywin — hywin . . . . . hywä rawintola kähtettäwänä!!

„Neulaton“.

Sota tulossa!

Nimittäin Helsingissä . . .

Ja — rottia wastaan.

Wenäjältä uhkaawa rutonwaara näet on waikuttanut, että pääkaupunkimme terweydenhoitolautakunta parhaillaan warustautuu taistelun henkeä ja elämää myöten mainittuja häikäilemättömiä nakertajia wastaan, jotka paisteruton liikkeellä ollessa tartuntaa lewittäwät.

Miten Bismarck, Moltke tai Napoleon taikka joku muu aikoinaan lausuikaan . . : sodassa tarwitaan ensiksi rahaa, toiseksi rahaa ja kolmanneksi wielä enemmän rahaa. Tämän tajuten on Helsingin terweydenhoitolautakunnalle annettu 2,500 mkan suuruinen sotarahasto.

Sodassa rottia wastaan on käytettäwissä aseita kaikenkaltaisia, enemmän tai wähemmän tehokkaita, mutta Helsingin terweydenhoitolautakunta ei ole wielä lopullisesti päättänyt, walitaanko tähän tarkotukseen „ratin“ wai joku muu aine.

Warustautumiset taistelun waralta owat kaikitenkin jo alkaneet. Ensi töiksi on tyydytty wakoilemisiin ja tiedusteluihin. On koetettu saada selko wihollisen lukumäärästä, s. t. s. missä ja kuinka lukuisana se piilokin. Tässä tarkotuksessa on toimeenpantu walmistawia

Taistelu ilmamerestä.

Kirj. Alfred Nerwö.

Tanskalainen ilmailija, „Politiken“-lehden toimittaja Alfred Nerwö on lehdessään julaissut seuraawan wilkkaasti kirj

Tampereen Kirjanpito-opisto

SATAMAKATU 3.

Kirjanpitokursseille päivä- tai iltakursiin opetusta annetaan sekä italialaisen että amerikalaisen järjestelmän mukaan kauppaliikettä, osakeyhtiöitä tehdas-, pankki-, maanviljelys-. kunnallis- y. m. kaikkia eri aloja varten. Otetaan edelleen uusia osanottajia joka päivä klo 9—11 a. p. 2—4 ja 7—9 i. p.

107 **Herman Päiviö.**

Puimakoneita
Viskureita
Auroja
Akeitä
Silppukoneita
Luujauhoja
Tuomaskuonaa
Kainiittia
Lannanlevittäjiä
Heinänsiemeniä
y. m y. m.
W:m Sandberg O. Y:n
Rautakaupassa. 10

tutkimuksia m. m. tullihuoneessa ja warrantimakasiinissa.

On siis odotettavissa, että warsinainen sota on pian alkava.

Eitä suinkaan suotta, sillä Odessan rutto-olojen kehittyminen ei lupaa hyvää. Siellähän on jo kypsytty siirtymään paiserutosta keuhkoruton kanna'le . . .

Juho.

Muualta kotimaasta.

Kamala tulipalo laiwassa.

Pannuräjähdys lähellä.

„Optima"-nimisessä höyrylaiwassa, jonka päällikkönä on kapteeni J. Römpötti, ja joka wiikko takaperin lähti Helsingistä Kuopioon, tapahtui t. k. 21:ttä päiwää wastaan yöllä kamala tulipalo Muuan samassa laiwassa silloin ollut henkilö on eräässä tänne lähetämässään yksityiskirjeessä kertonut siitä seuraawaa:

Keskellä yötä, kello 12:n aikaa olimme wähällä joutua tulen uhriksi. Konehuoneessa pääsi tuli irti. Lamppu oli näet pudonnut seinältä ja sytyttänyt trasselit, ja mitä kaikkea siellä lienee ollutkaan, palamaan. Wahti huomasi tapauksen kuitenki siksi ajoissa, ettei tuli ehtinyt kiwihiilisäiliöön. Öljysäiliön alla se jo riehui täydessä wauhdissaan. Laiwassa oli sokerilasti. Noin 1,500 toppaa sokeria meni piloille, osa paahtui kuumuudesta ja osa suli kokonaan. Kowa huuto: „nouskaa ylös, konehuoneessa on tulipalo!" sai kaikki hereille sikeästä unesta Minä heräsin ensimäiseksi ja huusin isälle, joka nukkui samassa hytissä Hyppäsin kiireesti ulos hytistä ja riensin kanneille aiwan yöpukimissa Awattuani owen, tuli wastaani hirweästi savua, töintuskin woin hengittää. Kun koneenhoitaja men awaamaan konehuoneen owea, niin liekit leimahtiwat owen täydelt häntä wastaan. Kansi oli aiwan punaisena konehuoneen kohdalta. En woi sanoin kuwata, kuinka kamalalta tuntui herätä semmoiseen meluun ja huutoon. Jos tuli olisi wielä ollut noin 15 minuuttia huo-

Käynti „Rjukan" putoukselta Norjassa.

Typpeä ilmasta.

(Tampereen Sanomille.)

Aurinko heittää raskaiden sadepilwien lomasta jädekimpun Wästfjordlaakson yli; — se on rahan arwosta siellä, sillä nyt on kuusimiikkoinen rankkasade pasuttanut jokaisen pienoisen kirsiwän wuoripuron komeaksi koskeksi, joka „Maanelw"iin lasksen saawat Rjukan-kosken ryöppyämään yli uurtamansa wuon äyräiden.

Hymyten katsoo aurinko laaksoon ja loihtii sumusta esiin todellisen teollisuuden taikalinnan, salpietaritehtaan woimakeskuksen, pelottawan komean graniittilinnan.

Laakson wastaisella puolella owat talot „Waaer" ja „Wemark", paikan ensinnen kaunistus — joiden rakennukset tunturin kupeella lojuiwat kuin kaksi wanhaa, harmaata kissaa auringossa, hiljaisina, — nyt owat ne pelotetut pois ja sijalle on kohonnut suuremmoisia husiarakennuksia teollisuuslaitoksen insinööreille ja teknillisille johtajalle „Gregusfen-Wogter'ille". — 98 metrin pituinen riippusilta yhdistää tämän puolen wirran toisella puolella olewan tehtaan kanssa.

Äärettömän waikea on paikan raiwaminen ollut tehtaan woimalaitokselle, se on niinsanoakseni louhittu itse tunturiin. Täällä kuului wielä kuukausi sitten wuorokauden ympäri ankaroita dynamittilaukauksia, jotka wiskoiwat kiweä pitkät matkat ympäri laaksoa, joten kaikki rakennukset lähistöllä täytyi peittää teräslankawerkoilla. Nyt seisoo paikalla graniittinen woimakeskus, osa siitä on itse wuoren sisässä.

Itse rakennus on oikea woiman perikuwa mahtawine piirteineen. Ja woimaa wirtaa sen sisuksesta 60:ta eri johtoa myöten.

4-kerroksisessa „Instrumenteraus"-rakennuksessa järjestellään nämät eri hewoswoimajoukot. Uusimaikaisilla koneistoilla, jotka nykyajan tekniikka antaa käytettäwäksemme, ohjataan täältä mielin määrin näitä modernejä „hewoswoimatitaneja". Ei ainoakaan Woltti pääse harhateille karkaamaan ilman koneiden tahtoa — ja koneet taasen owat wiisaan ihmisen kuuliarta orjia.

Kaikki nämät mystilliset kiitäwät aparaatit on walmistanut toiminimi „Westinghouse" Hawre'ssa.

Seuraakaamme nyt näitä 120,000:aa hewoswoimaa niiden matkalla alas laaksoon:

10:n suuremmoisen, torninkorkuisen rautabetonipylwään waraan laskettuja wahwoja kuparikaapeleja myöten johdetaan ne ywälle alas laaksoon. Ei ainoakaan pitkämatkajohto koko maailmassa wedä wertoja tälle. Nämät raskaita kuparikaapeleita kannattawat pylwäät waatiwat aiwan erikoisen wahwat perustukset, tawallisilla telefoonipylwäillä ei täällä pitkälle päästäisi. Wiimeinen, aiwan tehtaan yläpuolella olewa kaapelintannattaja on oikea muurijättiläinen. Se on rakennettu triumffiportin muotoon betonista, ja on sen rakentamiseen, lukuunottamatta perustusta, käytetty kokonaista 2000 m³ rakennusainetta.

Woimajohto on osaksi aluminiumia, osaksi kuparia. Se on kokoonpantu kaikkiaan 60:sta eri johdosta, joista aluminiumisten läpileikkaus on noin 300 m/m², kuparisten 150. — Yhteenlasketu läpimitta siis 18,000, resp. 9,000 m/m². — Warmaakin suurin johtolaitos koko maapallolla.

Woimalaitokselta alas laaksoon „Saaheim'rin" on rakennettu rautatie, jonka moista muualla tuskin on olemassa. Se on louhittu pitkin äkkiyrkkää wuoren seinää, on leweäraiteinen ja keskimääräinen nousu on kokonaista 1 : 18, mutkan säde on waan 57 metriä.

„Tuola rataa ei juna ikinä nouse", oli eräs asiantuntija kuulemma sanonut, kun ensimäinen juna seisoi lähtöwalmiina Saaheim'issä. — „Sen täytyy"! wastasiwat Rjukan'in herrat ja — komeasti teki kun tekikin juna matkansa ilman hammaspyöriä ja muita laitteita. — Suwet talwet hinaawat nyt komeat weturit raskaita kuormia ylös ja alas. Tuhat tonnia toisen perästä on tätä tietä myöten hinattu ylös woima-asemalle ilman ainoatakaan wahinkoa tai liikennehäiriötä.

Teimme myös me tuon matkan ja tuolta ylhäältä jyrkän tunturin kupeelta, jossa totisesti wuoripulkkiin olisi pyörryttänyt, awautui eteemme mitä suuremmoisin näköala Westfjord-laakson merkillisen siwistyksen yli.

On iltamyöhä, ja kuu on jo laskenut tunturisen laakse, mutta ylhäällä Rjukanin warrella on pienoinen woimakeskus, jonka 600 hewoswoimaa loihtiwat waloa yli koko laakson. Suuret kaarilamput sähisewät, työpaikalla on waloissa kuin kirkkaalla päiwällä ja ruwakasti käy työ, wasaran kalsketta säestäwät silloin tälöin kumeat miinaulaukaukset. — „Maanelwen" (Suom. Kuuwirta), jossa „Rjukan" koski on, ei enään tarjoitse kuuta kauniskutsekseen.

Tässä komeassa walaistuksessa nousee laakson wastaisella puolella itse tehdas suuremmoisena warjokuwana tummaa tunturia wastaan. — Norjan suurin rakennuslaite. — Oikein kunnioituksella katselee tehtaan suuremmoisia ääriwiiwoja — tämä yli puolen laaksoa ulottuwa rakennus antaa koko laitokselle sen ominaisen leiman. Kaikki ennen näkemäni teollisuuslaitokset jäätwät mökeiksi tämän jättiläisen rinnalla, jonka muuren sisällä mahtawien tornien ja uunien awulla ilma taiotaan salpietariksi.

Tehtaan osaston hlijohtaja on herra Raithel, apulaisena hänellä insinööri Kittelsen.

Tämän rakennuksen sisällä kulkien tulee todella ajatelleeksi oman itsensä mitättömyyttä. — Tässä selwitkeeksi muutamia numeroita:

Tornihuoneen lattiapinta on 8,000 m², se on 120 mtr pitkä, 64 mtr leweä ja 34 mtr on matkaa lattiasta kattoon. Koko komeuden sisältö ei ole wähempää kuin 250,000 m³.

Se on rakennettu puusta rautakonstruktionen waraan, jotka yksinään painawat 800 tonnia. Yksin ikkunaputteet owat maksaneet 10,000 kr ja talossa on kokonaista 1,000 ikkunaa.

Kalustus tässä salongissa on koko komea. Siellä seisoo 19 graniittitornia walmiina. Ne owat 10 kulmaisia, 7 mtr läpimitaten ja 22 mtr korkeat. Kuten näistä painaa 1,800 tonnia. Näiden lisäksi walmistuu piakkoin 15 rautatornia, jotka yhdessä edellisten kanssa, kuten tunnetaan, toimiwat woitetun typpikaasun kylmentäjinä ja typpihapoksi ja hapokkeeksi muuttajina.

Itse tornirakennus on monessa suhteessa arkkitehtitaiteen mestariteos, — waaleat punertawat ja keltaiset wärit antawat sille ystäwällisen leiman.

Tornirakennuksen wieressä owat nimkutsutut oxydatsionitornit ja noin parin sadan metrin päässä on itse tehtaan sydän, „uunihuone". Se on naapuriansa tornitaloa matalampi, wain 18 mtr korkuinen ,mutta on senkin pinta-ala kokonaista 6,000 m².

Täällä on 90 ilmaasyöwää uunia, nristä 18 kpl toimii „Birkeland-Eyde'n" menettelytawan mukaan, 72:ssä on saksalaisen „Schönherr'in" keksintö käytännössä.

Birkeland-Eyden mukaan puhalletaan sähkökipinä magneettisesti pyörän muotoiseksi leikiksi. — Schönherr'in mukaan taasen puhalletaan tawallinen kaarilamppukipinä ilman awulla spiralinmuotoiseksi pitäkfi nauhaksi.

Kaikkiaan nämät merkilliset sähköilmaspöjät antawat laskujen mukaan niin paljon tuota ihmiskunnalle niin kallisarwoista typpikaasua, että tämä tehdas, täydessä käynnissä ollen wuosittain woi walmistaa 80,000 tonnia salpietaria.

Tässä ei ole paikka lähemmin selwittää menettelytapaa, jonka awulla ilma wähitellen muutetaan salpietariksi, sen pitäisi, ohimennen sanoen, olla tunnettu jokaiselle aikaansaseuraawalle kansalaiselle. Se, mitä näissä laitoksissa on erikoisen intressanttia, on niiden suuremmoinen laajuus. Joka ainoa osa täällä käytännössä olewista koneistoista on erikseen jättiläinen — oikein hämmästyttäwä.

On helppoa piirtää paperille suuria lukuja painoista ja mitoista — mutta niistä ei mitenkään woi saada oikeata käsitystä näiden laitteiden laajuudesta. Kun täällä omin silmin katselee näitä hirwiöitä, tulee todella unohtaneeksi sellaiset pornarilliset pikkumaisuudet kuin kilot ja metrit, tuntee oman mitättömän pituudensa käsityksensä kappaleista, huomaa itsensä niin pienen pieneksi ja ymmärtämättömäksi nopeasti kiitäwällä ajan pyörällä.

Tähänastiset kustannukset täällä suoritetusta jättiläistyöstä nousewat, kuuleman mukaan yli 40:ään miljoonaan kruunuun. Suuren osan tästä summasta owat ulkolaiset, saksalaiset ja englantilaiset, merkinneet.

J. R.

ALEX. PARTASEN

Jalkineliike Tampereella, Hämeenk. 25. Puh 510

Nyt saapunut suuri wälikoima **miesten, naisten ja lasten JALKINEITA**. HUOM! Myöskin tilauksia otetaan ja sopiwaisuus taataan. Hywään tawaraan katsoen hinnat eritäin halwat. **Miesten, naisten ja lasten SADETAKKIA.**

Kangaskauppa ja Pukuneulomo

Tampereella, Satakunnan ja Läntisenk. kulmassa. — Aina warastossa muodikkaita koti- ja ulkolaisia **Punwilla- ja Wiilakankaita** sekä kangaskauppa-alaan kuuluwia tawaroita. HUOM! Aina warastossa walmiita naisten **puseroita, hameita ja saketteja.** Tilaten tehdään tyttöjen ja poikain **pukuja.** — Hinnat tunnetusti huokeat. 208

Asiamies **E. Stenman**, as. Hämeenk. 25, wälittää wähittäismaksulla liikkeen tawaroita.

Syysteurastusten lähetessä.

Ilahuttawaa on ollut nähdä sitä wilkasta harrastusta, jota useat sanomalehdetkin owat warsinkin wiime aikoina alkaneet osottaa ennen liiankin usein unhotuksiin jääneelle eläinkohtelukysymykselle. Niinpä oli äskettäin „Wiipuri"-lehdessä ja muuallakin, siitä lainattuna, kirjoitus „Syysteurastusten lähetessä", jossa tehtiin selkoa siitä millaista julmuutta maassamme on harjoitettu ja paikottain wieläkin harjoitetaan eläimiä teurastettaessa. Wielä mainittiin siinä eläinten kohtelua koskewista lainmääräyksistä eri aikoina. Lopuksi walittaa kirjoittaja sitä surullista wälinpitämättömyytä, jota teurastajat ja lainwalwojat ylipäänsä osottawat teurastusasiaa kohtaan ja wetoo wihdoin eläinsuojelusyhdistyksiin, sanoen: „eiköhän eläinsuojelusyhdistykset woisi jotakin waikuttaa siihen suuntaan, että lakia noudatettaissiin!"

Tämän johdosta pyydän Suomen Eläinsuojelusyhdistyksen esimiehenä saada lyhyesti walaista mitä johtamani yhdistyksen puolelta on tehty teurastusasian tuntisi tekemiseksi yleisölle ja sitä koskewan lain rikkomusten ehkäisemiseksi.

Kolmena eri painoksena on yhdistys toimittanut sekä maksuttomasti tai perin pientä matkua wastaan lewittänyt 5,000 kappaleta kuwitettua kirjaista „Ohjeita teurastuskysymykseksi". Niinikään on lewitetty 2,000 kappaleta isonpuoleista taulua, jossa iskemis- ja ampumapisteet eri eläimiä warten on hawainnollisesti kuwattu. Noin kolme jatsa esitelmää on pidetty eri paikkakunnilla, joissa esitelmissä on ana jelitetty teurastusasiaa ja näytetty ajanmukaisia teurastuswälineitä. Yhdistys on wielä toimeenpannut Helsingissä neljä eri kertaa teurastuskursseit, joissa ojanottajina on ollut yhteensä hywän matkaa toista jataa mieltä maamme eri seuduilta. Niinikään on maanwiljelysseurain näyttelyjen yhteydessä Mikkelissä, Kuopiossa, Hämeenlinnassa, Haminassa, Wiitasaarella y. m. toimeenpantu teurastusnäytteitä tuhansiin nousewille katsojille. Yhtyneisille henkilöille on sitä paitsi annettu neuwoja ja opetusta teurastuksessa Helsingin teurastuslaitoksella. Taitawia teurastajia on yhdistyksen toimesta käynyt maamme kaikissa kaupungeissa antamassa neuwoja ja ohjeita paikkakuntien ammatkiteurastajille. Maanwiljelys- ja maamieskouluissa on annettu näytteitä ja ohjeita uusissa teurastustawoissa ja useassa kansanopistossa on käyty asiasta puhumassa. Maamme papistoa on kiertokirjeillä pyydetty sykyisin huomauttamaan seurakunnille asian tärkeydestä. Myös on joka syksy yhdistyksen toimesta julkaistu enin lewinneissä sanomalehdissä kehotus- ja waroituskirjoituksia asiasta.

Yhdistyksen lukuisat eri osissa maata toimiwat haaraosastot owat pitäneet saatawina eläinsuojelusesineitä ja warsinkin teurastuskapineita ja owat osastojen toimihenkiet antaneet ohjausta niiden käyttämisessä.

Järjestyksen walwojia on sanomalehtikirjoitusten kautta pyydetty erityisesti walwomaan, että teurastusasetusta tarkoin noudatetaan. Tämän wuoden alkupuolella kääntyi yhdistys maamme kaikkien kuwernöörien puoleen anomuksella, että he puolestaan kehoittaisiwat nimismiehiä ja poliisikonstaapeleita paikkakunnillaan silmällä pitämään ettei teurastusasetusta rikottaisi ja saatamaan uppiniskaiset syytteeseen, ja hallussamme on muutamia kuwernöörien kiertokirjeitä alaisilleen wirkaa ja palwelusmiehille, jotka kiertokirjeet osottawat, että anomuksemme on otettu huomioon.

Juuri näinä päiwinä on yhdistys lähettänyt kiertokirjeen ja sen ohessa teurastusta koskewan armollisen asetuksen selityksineen maamme kaikille nimismiehille mainittua tarkoitusta warten.

Kun wielä on tunnettu, että maassamme toimiwat muutkin eläinsuojelusyhdistykset owat tehokkaasti työskennelleet epäkohdan korjaamiseksi ja että useat maanwiljelysseurat (esim. Waasan ja Pohjois-Karjalan) monena wuotena perätysten owat koko teurastusajan kustantaneet kiertäwiä teurastajia toimipiireisjään ja lisäksi wielä että useaan pappilaan on hankittu teurastuskoneita haluawille ilmaiseksi lainattawiksi, niin täytyypä todellakin ihmetellä sitä itsepintaisuutta, mikä kansassamme wallitsee piintyneihin, turmiollisiksi huomattuihin tapoihin nähden.

Edistystä on kuitenkin kaikesta huolimatta tässäkin suhteessa nähtäwänä. Onhan esim. jo yksistään yhdistyksemme kautta maahamme lewitetty ainakin 500 ampumakonetta ja wuosittain yhdistyksiltämme tilattujen patruunain luku on yhä kaswamassa. Tänä syksynä on jo lähetetty maaseudulle lähes tuhat patruunaa. Luku ei tosin ole suuri wuosittain teurastettawien eläinten lukuun werraten, mutta on muistettawa, että patruunahylsyt woidaan ladata aina toistamiseen ja ottamalla tämän huomioon, woitanee päättää, että jo melkoiselle eläinmäärälle maassamme suodaan mahdollisimman tuskaton kuolema.

Lopuksi kehottaisin jokaista, jonka mielestä asia on kallis, mieskohtaiseen työhön asian hywäksi ja järjestyksen walwojia walppaiksi saattamaan rikolliset syytteeseen.

T. K. Forsten.

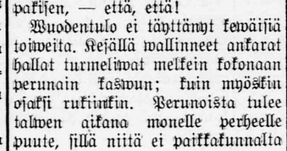

Maaseutukirjeitä.

Omilta kirjeenvaihtajilta.

Kirje Asunnalta.

Niinhän eletään täällä, kuin syränmaan kylässä konsanaan. Suuren mailman tapahtumat eiwät paljoakaan wedä meitä puoleensa; emmekä mekään taida kenellekään huomioksi olla.

Me tyydymme tähän omaan hiljaisuuteemme, olemme ihastuneet „korpikuusten kuiskeisiin" — ja järwen lainosen iloiseen loiskeeseen.

Emmepä kuitenkaan niin sydänmaisia enää olle, sillä nuot nykyaikaisinmat kulkuneuwot, lukuunottamatta lentokonetta, — nehän risteilewät puuttumatta halki kylämme. Junat kiitäwät monta kertaa wuorokaudessa milloin pohjoiseen, milloin etelään; ja automobiilikin silloin tällöin porhaltaa kylämme ohi kuin „ukon nuoli". Ei tämä ole enää sydänmaista. Näin wuoden loppupuoliskolla ollen — olisi kertoilemista yhtä ja toista — onhan elämässä suuria muutoksia woinut tapahtua yhden wiikonkin aikana — jaatikka sitten wuoden ajalla. Olisi kertoilemisia, mutta jätän osan toistaiseksi, siksi kunnes näen että „Tampereen Sanomat" tulewat joka mökkin paikkakunnallamme; silloin paksen, — että, että!

Wuodentulo ei täyttänyt kewäisiä toiweita. Kesällä wallinneet ankarat hallat turmeliwat melkein kokonaan perunain kaswun; kuin myöskin osaksi rukiinkin. Perunoista tulee talwen aikana monelle perheelle puute, sillä niitä ei paikkakunnalta saa ostamallakaan; liikaa kuin ei juuri kukaan saanut.

Marjasato oli niinikään huono, wientitawaraksi ei niitäkään paikkakunnallamme riittänyt.

Terweydellisessä suhteessa woisin paikkakuntaa sanoa N:o 1:seksi. Minkäänlaisia kulkutautia ei täällä ole ollut wuosiin, waikka lähiympäristöillä on liikuskellut kurkkumätä, hinkuyskää, rokkoa, y. m. tarttuwia tautia.

Eikä ihmekään, sillä luonto täällä on terweellinen. Hiekkaisia mäntymetsä-kankaita, korkeita mäkiä ja harjanteita. Epäterweellisiä ja kosteita suomaita on täällä werrattain wähän.

Rahakätkön löysi torppari E. Hawuniemi pari wiikkoa sitten. Hän oli asumuksensa ympäristöllä kuokkimassa maata ja täältä singahti esiin raha „aarre". Mitään suuremmpaa rahallista tai tieteellistäkään arwoa ei „aarteella" liene, sillä rahat oliwat palaneet ja sulautuneet yhdeksi möhkäleeksi. Kappaleluwun kyllä wielä saapi selwille, niitä on 85 kappaleen waiheilla. Ulkomuodosta ja merkeistä päättäen owat ne ruotsin aikuista rahaa. Paikkaa, josta rahat löytyiwät, on ennen wiljelty kaskimaana, jotenka woimme olettaa, että rahat eiwät ole towinkan jywällä maahan olleet färketyinä, koska kaskiwalkea ne on yhteen sulattanut.

Toisten lisää paikkakunnan asioista. Lopuksi kehoitan teidän tilaamaan itsellenne „Tampereen Sanomat". Se on hauska ja rikassisältöinen sanomalehti sekä myöskin werrattain halpa.

Wuoden waihteessa muistakaa siis myöskin „Tampereen Sanomia". Ette tule katumaan tilaustanne, jos sen kohdistatte tämän lehden konttoriin.

Toisten lisää!

—„da"—.

Kuoreweesi.

— Kuoreweden warsinaisessa kuntakoutuksessa t. t. 26 p:nä keskusteltiin ja päätettiin seuraawista asioista:

Tarjottiin lumen auraus kunnan maanteillä 3:n wuoden ajaksi. Längelmäen rajasta Kolhiin sai Kustaa Lehtonen, joka sai siitä Smk. 100: — wuodelta. Kolhista Halliin K. Lehtonen 84: — mk. Hallista Jämsän rajaan K. Autio 78 mk.; Sileen tienhaarasta Pihlaisten tien haaraan Aatu Järwenjiwu 77 markalla; Pihlaisten tienhaarasta Uuden maantien haaraan Aatu Järwenjiwu 44 mk:lla; Uuden maantien haarasta Humalajuon mutkaan A. Huikuri 55 mk:lla; Humalajuon mutkasta Sawon portille Aaro Alanen 64 mk:lla; Sawon portista Hollijillalle K. J. Sawo 96 mk:lla; Hollijillalta Rajalan ja Marttilan rajaportille K. Rajala 59 mk:lla; Rajalan ja Marttilan rajaportista Joensuun rajaportille Eriika Uusitalo 37 mk:lla; Joensuun rajaportilta Uudentalon portille Erikka Uusitalo 48 mk:lla; Uudentalon portilta Korpelan tienhaaraan N. Simola 59 mk:lla; Korpelan tienhaarasta Leppäjärwen tienhaaraan Emil Wirkajärwi 64 mk:lla; Leppäjärwen tienhaarasta Pellonpään „masjatien" haaraan Kalle Mäkelä 50 mk:lla.

Edustajiksi tientekopiirin yhteiseen kuntakokoukseen, joka pidetään Längelmäellä Otto Poukalla ensi lokakuun 12 p:nä, walittiin kuntakokouksen esimies Kalle Mäkelä ja taloll. A. Riihinen; waralle taloll. O. L. Korpela.

Taloll. Juho Alasen eli Erolan Längelmäelfä nostamassa oikeudenkäynnissä, koskewa „Raitiston saaren" forsanottopaikkaa, walittiin wastaamaan Kuoreweden kunnan puolesta poliisikonst. O. W. Alanen.

Kirkonkylän kansakoululle päätettiin hankkia lisää 5 pulpettia, joka jäi poliisi Alasen toimeksi.

Tyrwäläisen „tohtorin" Amanda Jokisen antamaa laskua Smk. 125: —, joka pitäisi olla täältä olewan mäkitupal. tyttären Hilja Niemen „parantamisesta" kaatuwataudista, ei kunta suostunut suorittamaan, koska Hilja Niemeä ei ole kunnan toimesta sellaiseen paikkaan lähetetty ja epäillään onko „parantumista" tapahtunut.

Tästedes toistaiseksi päätettiin Hilja Niemelle antaa awustusta kunnan waroista 2 markkaa wiikossa.

Eroamiswuorossa olewat Emil Koiwuniemi ja Emil Yläniittilä walittiin uudelleen 3:ksi wuodeksi kunnallislautakunnan jäseneksi.

Waiwaishoidon piirimiehiksi 3:ksi wuodeksi N. Leppäjärwi uudelleen ja Anton Mäkisen tilalle taloll. A. Keskinen.

Terweydenhoidon piirimiehiksi walittiin eroamiswuorossa olewan Wilho Yläsen tilalle torpp. S. Lehtinemi ja E. Yläniittilän tilalle taloll. Emil Alamart tila.

Holhouslautakunnan jäseneksi walittiin taloll. O. R. Wedenpää uudelleen.

Taksoituslautakuntaan walittiin taloll. H. Wähäjussila ja työm. Oskari Leppänen molem. uudelleen, Adolf Jokisen tilalle torpp. E. Wärtänen, ja torpp. Otto Humpin tilalle torpparin poika Wille Humppi.

Taloll. Kalle Mäkelä wapautettiin taksoituslautakunnan esimiehen toimesta ja tilalle walittiin jälellä olewaksi 2:ksi wuodeksi K. Riihosjalmi.

Lahden koulun johtokuntaan walittiin Seelim Salmia ja N. Simola, molemmat uudelleen.

Kirkon koulun johtokuntaan Wilho Ylänen, Sofia Laurila, molem. uudelleen.

Palsjinan koulun johtokuntaan emäntä Josefina Lehto ja eläkem. Juho Kestinen, molem. uudelleen.

Kunnallisten tilien tarkastajaksi walittiin A. Riihisen tilalle, joka on eroamiswuorossa, taloll. Woldemar Ylinen.

Kunnan lainakirjastojen johtokuntaan walittiin Kaarlo Alanen ja O. L. Korpela uudelleen.

Pirkkala.

— Kuntakokouksessa on käsitelty seuraawat asiat:

Kunnallislautakuntaan walittiin kolmeksi wuodeksi H. Pere, T. Alanen, F. Esko, A. Torisewa, E. Purra, kaikki uudelleen, K. Nieminen, sekä Tahmelan uuteen piiriin kauppias E. Horppu ja Kalle Saarniwaara.

Taksotuslautakuntaan walittiin Kalle Kahila, K. Salminen, K. Ollila, W. Ritamäki, J. A. Jhamuotila, Jiwari Salminen, J. Gunnari, Manu Wähätalo, K. Brander, H. Räntilä, A. Lahtinen, G. A. Sirén, Bruno Swendelin, A. Koiwunen, H. Helander, K. Wilkman, H. Ahonen, R. Hywönen, K. Leposorpi.

Waltuusmiehiksi walittiin H. Salmi, S. Mäkelä, W. Mattila, E. Horppu, E. Metjänen, A. Seppälä, H. Palmroth, M. Parwiainen, B. Grubert, kaikki uudelleen sekä W. Djanen, K. Alastalo ja J. Riipisen tilalle K. Ollila.

Tutkijalautakuntaan walittiin W. Lehtinen, K. Ritala, G. A. Sirén, A. Wäyrynen, Juho Lehtinen, M. Mäki, K. Mäkelä, K. Krawi, D. Kiwistö, K. Enqwist, K. Saarniwaara, K. Sirola.

Kunnanwaltuuston esityksestä otettiin käsiteltäwäksi kuoletuslainan ottamisesta Nuolialan kansakoulun rakentamista warten, mutta kun ei oltu wielä hankittu maata koulupaikaksi eikä myöskään piirustuksia ja Pispalaan on aikomus rakentaa uusi koulu, jolle ajotaan hakea waltioapua, niin lykättiin kuoletuslainan hakeminen siksi kun mainittujen kansakoulujen rakentamiskysymykset owat niin edistyneet, että siitä woidaan päättää.

Päätettiin Wiikin harjulla pakkolunowutuksella otetulle jorapaikalle Wiikin omistajalta lunastaa tiemaa, minkä hän oli luwannut myydä 450 markalla. Kauppakirjaa kunnan manttaalien omistajien puolesta walittiin tekemään kunnallislautakunnan esimies O. D. Nurminen ja talollinen W. Mattila.

Esitettiin kokouksille Karkun ja Suoniemen kuntakokouksen pöytäkirjan otteen sisältö läänin rajapyywään rakentamisesta Suoniemen rajalle. Kokous yhtyi ehdotukseen ja päätettiin oma kilpi hakkauttaa kiween ja toiwottiin Suoniemen kunnan tekewän samoin.

Talwiteitten wiitotus ja lumen aurotus myytiin tästä yksystä kolmeksi wuodeksi ehdoilla kuin ennenkin ja tulli kaikkiaan maksamaan 2,755 mk.

Pältäne.

— Maanwiljelysnäyttelyn toimeenpanee Pältäneen maatalousseura Nuijan talolla Onkkaalassa perjantaina t. k. 30 p. alkaen kello 10 aamulla.

Näytteille otetaan hewosia, nautakarjaa, sikoja, lampaita, siipikarjaa, maanwiljelystuotteita, karjantuotteita, puutarhatuotteita, metsäntuotteita, talastuksentuotteita, maanwiljelyskalustoa, puutarhakalustoa, metsässä ja wessillä käytettäwiä ajeita ja kalustoa, kalanpyydyksiä y. m. Piirustuksia, malleja, miesten ja naisten käsityötä. Näyttelyn yhteydessä on myös kilpailu kynnössä ja ojituksessa. Näyttelyesineet on tuotawa esille kello 8—9 aamulla.

Palkintotuomareiksi on seuran johtokunta walinnut seuraawat: hewosille A. H. Rae, M. Kokkola, Elis Tammelander ja Simo Syrjänen; nautakarjalle, sioille, lampaille ja siipikarjalle Edla Nyman, Matti Leiwo, Fr. Jokinen Eemeli Uotila ja Wihtori Sawola; maanwiljelystuotteille G. J. Bläfield, K. Saarinen ja Aukusti Aspila; puutarhatuotteille: Helena Bläfield, Jalmari Jokinen, opettaja J. F. Wuori, puutarhuri Lewenius ja Toiwo Niittylä; miesten käsityöille: Kalle Paatelo, Arwo Tiililä ja opettaja A. Koiwisto; naisten käsityöille: Dagmar Bläfield, Julia Metjö ja Anna Paatelo; karjantuotteille: Tilda Salo, Hilja Eerola ja Hilja Lenwola; kyntöön ja ojitukseen: Simo Anttila, K. Takala, K. Turwa ja Juho Tiililä. Rawintolatoimikuntaan Mimmi Paatelo, Roosa Sulamaa, Hilma Rae ja Heikki Simola. Huwitoimikuntaan: Yrjö Länkinen, rouwa Länkinen, K. Turwa, Anna Paatelo ja Heini Rae. Näyttelytoimikuntaan: Kalle Rahola, Matti Mattila, Paawo Eerola, J. Simola ja Toiwo Niittylä.

Tilaisuudessa pidetään opettawaisia esitelmiä maatalouden eri aloilta ja ilalla on samassa paikassa seuran toimesta sisältörikas iltama.

Nyt siis kun olemme saaneet kootuksi wiljat aittoihimme ja perunat kellareihimme, on meillä hywää aikaa saapua wietämään maatalousjuhlamme Onkkaalaan Nuijan awarin suojiin. Ken siis wähänkin tuntee maatalouden suurta merkitystä ei hän suinkaan jää pois tästä opettawaisesta ja hyödyllisestä tilaisuudesta.

— Cygnaeus-juhlan wiettämisestä kokoontuwat Pältäneen kansakoulujen johtokunnat ja opettajat yhteisesti neuwottelemaan Onkkaalan kansakoululle perjantaina t. k. 30 p. kello 3 ip.

— Lainamaksiinin lainajywästöstä lainatut ruis- ja kauralainat owat korkoineen hywässä ja puhtaassa wiljassa maksettaina ensi lokakuun 10 p. kello 9 alkaen aamulla.

— Kirkkoneuwoston kokous pidetään pappilassa maanantaina 10 p. lokakuuta, jossa keskustellaan kirkon laitian uudestaan maalaamisesta ja tarjotaan kirkon lämmittäminen ja halkojen hankinta huutokapualla wähimmän waatiwille ensi talwelsi.

— Huutokauppoja. Julkisella wapaaehtoisella huutokapualla myydään pappilassa lokakuun 10 päiwänä kello 10 aamulla yksi ulkohuonerakennus ja tyhjiä sementtitynnyriä sekä kirkkoherra Junnelusfelta jäänyttä kalustoa, joista wiimeksi mainituista kertywät rahat tulewat diakonaattiyhdistykselle.

Kylmäkoski.

— Maamiesjeuran jyysjuhta ja näyttely pidettiin Kylmäkosken Työw. yhd. talolla syysk. 23 p:nä alkaen klo 12 päiwällä. Totiseksi weti seuran toimimiehiä, kun edellämainitun päiwän aamuna tuli wettä kun saawista taataen. Luja usko, wai mikä lie waikuttanut, että ilma selkeni, ja saatiin oikein hauska juhla-ilma.

Enji numeroina ohjelmassa oli kynnö- ja ojituskilpailu. Sen mukaan, mitä muualla olen näitä kilpailuja katsellut, owat Kylmäkosken miehet kehittyneet koko tartawiksi kyntäjiksi ja ojureiksi. Palkinnot näissä kilpailuissa jakautuiwat seuraawasti.

Kynnössä: 1:stä palkintoa ei katsottu woitawan jakaa. 2 palk. 6 markkaa J. Salo. 3p. 5 mk. O. Helin. 4 palk. 3 mk. L. Lehtonen.

Ojankaiwuusta: 1 palk. 5 mk. Aaro Sukander. 2 palk. 4 mk. Aug. Lehto. 3 p. 3 mk. K. Honkanen (Salminen). 3 p. 3 mk. J. Salo. 4 p. 2 mk. E. Wiitanen.

Seurasi sitten Hämeen läänin Maanwiljelysseuran sihteerin hra J. Kartusen esitelmä maamiehen syystehtäwistä. On erityinen ilo mainita, että esitelmöitsijä antoi meille sen tunnustuksen, että meidän maanwiljelyksemme on jo paremmalla kannalla kuin muutamilla muilla paikkakunnilla. Kiitää sentään, hywät isännät, wallan paljon ylpeillä. Maanwiljelyksemme ei ole wielä niin hywällä kannalla, ettei se wielä sitä woisi parantua. Siitä on todistuksena m. m. se, että meillä wielä yleensä on käytännössä lantanawetat ja hakokuiwikkeet.

Seuraawa esitelmä Agronoomi Kössi Lehtonen) käsitteli tarkastus yhdistystä. Hauskalla tawalla esitelmöitsijä käsitteli ainettaan, joka onkin mitä tärkein, sillä, kuten hän mainitsi „karjalaiset ja pohjalaiset pian alkawat pitää meitä hämäläisiä lyhyylehminään. Meidän on wälttämättömästi puhdistettawa naiwettamme noista salawarkaista, jotka jo nun kauwan owat meille tappiota tuottaneet. Meidän on alettawa jalostaa karjarotuamme „mnuten ei meille kunnian kukko laula". Kun me waan saamme agron. Lehtosen tuota asiaa ajamaan, ei meidän ole ollenkaan waikea saada asiaa onnelliseen päätökseen. Seurasi sitten palkintojen jako, ja jakautuiwat ne seuraawasti:

Karjanhoitokilpailussa: 1:nen sarja: 1 palk., kunniakirja ja 10 mk., D. Ammeenmäelle. 1 palk., kunniakirja ja 10 mk., K. Keloille. 2 palk. 6 mk. H. Hollarille. 2 p. 6 mk. W. Mikkolalle. 2 p. 6 mk. E. Korrille, 3 p. 4 mk. J. Estolalle. 3 p. 4

Matkun kansakoulujohtokuntaan ratamestari R. Koskinen uudelleen ja tilallisen Juho Mansikkalan tilalle tehtailija Emil Asplund;

Menosten kansakoulujohtokuntaan tilallinen Emil Maunula ja emäntä Maria Harju uudelleen;

Urjalankylän kansakoulunjohtokuntaan emäntä Mariana Yntälä uudelleen ja rouva Miina Jallinojan tilalle kauppias K. Jallinoja.;

Puolimatkan kansakoulunjohtokuntaan emäntä Emma Hollo ja muokraaja Juho Granni uudelleen;

Furuhjelmin kansakoulun johtokuntaan emäntä Alma Karo uudelleen ja rouvasti Math. Borgin tilalle tilallinen Heikki Rekunen;

Halkivahan kansakoulujohtokuntaan emäntä Fiina Mäkelä ja muokraaja Oskari Kortesato uudelleen;

Kehron kansakoulujohtokuntaan työnjohtaja Kalle Selin uudelleen ja torppari Kustaa Kiwistön tilalle muokraaja Nestori Hutko, sekä paikkakunnalta poismuuttaneen nti Elsa Pakkasen tilalle nti Naemi Pakkanen;

Hakkilan kansakoulujohtokuntaan emäntä Naemi Pusa ja torppari Wihtori Tanhuanpää uudelleen;

Taipaleen kansakoulujohtokuntaan tilallinen Oskari Seppälä uudelleen;

Laukeelan lainakirjaston johtokuntaan nti Roosa Arponen uudelleen ja tilallisen Emil Lähdin tilalle opettaja Kalle Kalliola;

Annulan lainakirjaston johtokuntaan tilalliset Juho Sipilä ja Wihtori Uotila uudelleen;

Kokon lainakirjaston johtokuntaan nti Anni Heikkilä ja tilallinen Aug. Niikkilä uudelleen;

Sawiniemen lainakirjaston johtokuntaan tilallinen J. K. Mäkelä ja opettaja Kalle Heinonen uudelleen;

Matkun lainakirjaston johtokuntaan tilalliset August Wärälä ja Juho Lahtonen uudelleen;

Menosten lainakirjaston johtokuntaan rouva Sanni Weijonen ja tilallinen Emil Maunula uudelleen;

Tourun lainakirjaston johtokuntaan torpparit Juho Isotouru ja Juho Pispala uudelleen;

Haritun lainakirjaston johtokuntaan emäntä Amanda Rasi ja torppari K. Marjamäki uudelleen;

Puolimatkan lainakirjaston johtokuntaan opettaja O. Lummaa ja työmies Oskari Riutta;

Urjalankylän kansakoulun johtokuntaan J. Astalan ja J. W. Pillin tilalle työmies Kalle Wuorinen ja meijerska Ida Laine sekä paikkakunnalta poismuuttaneen Juho Laakson tilalle tilallinen E. W. Simola;

Halkivahan lainakirjaston johtokuntaan opettaja K. Perkiö ja tilallinen W. Suonpää uudelleen;

Kehron lainakirjaston johtokuntaan opettaja W. Silwosen ja nti Hilma Salomaan tilalle opettaja K. Aintila ja nti Naemi Hutko;

Kunnallissairaalan johtokunnasta arwan kautta eronneet apteekkari Aug. Nylander ja satulaseppä Emil Tammisto uudelleen;

Costianderin kansanwalistusrahaston johtokunnasta eroawat opettaja A. Pärnänen ja tilallinen F. Uotila uudelleen;

Holhouslautakunnasta eroawa tilallinen Berndt Pouru uudelleen;

Tilattomanwäestön lainarahaston johtokunnasta eroawen tilallisen J. Astalan ja Kustaa Ojalan tilalle torppari A. Manni ja tilallinen J. K. Mäkelä;

Venäjältä.

Työlakot Wenäjällä w. 1909.

Tehdastarkastajam kertomuksien mukaan nousi työlakkojen luku Wenäjällä wuonna 1909 340:een 892:a wastaan wuonna 1908. Lakontehneiden luku oli wastaawina wuosina 64,000 ja 176,000. Warsinkin on waltiollisista syistä tehtyjen lakkojen lukumäärä wähentynyt. Useimmat lakot tehtiin wapunpäiwän wieton yhteydessä.

Lakkoihin nähden on ensimäisenä Warsowan piiri, sitten seuraawat Grodnon ja Astrakanin piirit.

Ammattiin katsoen owat metallityöntekijät tehneet eniten lakkoja. Sitten seuraawat puutyöntekijät ja kutomateollisuuden alalla työskentelewät. Lakot olimat suurimmalta osalta lyhyet, kestäen useimmissa tapauksissa korkeintaan 10 päiwää. Kaiken kaikkiaan tuhlattiin lakoissa 417,768 työpäiwää.

Syynä lakkoihin oli etupäässä suuremmat palkkawaatimukset, toisessa työnantajain yritykset alentaa palkkoja. Työpäiwän pituus sitäwastoin aiheutti lakon wain 20:ssä tapauksessa. Lakoista päätthi 25 työntekijän woitolla, kaikissa muissa tapauksissa oli woitto työnantajain. Kymmenessä tapauksessa turwauduttiin työnantajain puolesta sotawäen ja polisin apun.

Poliisimestari tuomittu kuolemaan.

Jekaterinoslawissa on poliisimestari Bolowko tuomittu kuolemaan sen johdosta, että hän oli piekstättänyt kuolemaksi kolme pidätettyä.

Kolera Wenäjällä.

Wologdasta, syyskuun 27:ntenä p:nä. Wiime wiikon aikana on koleraan sairastunut 18 ja kuollut 9 henkilöä.

Pietarista, syyskuun 28:ntena päiwänä. Muorokaudella on koleraan sairastunut 22 ja kuollut 11 henkilöä. Sairaaloissa on 477 kolerapotilasta.

Kaasuräjähdys.

Jekaterinoslawista, syyskuun 28:ntena päiwänä. Aleksandrowskin kaiwoksissa on tapahtunut kaasuräjähdys. 8 työmiestä sai palohaawoja. Heistä on nyttemmin 6 kuollut.

Nuorsuomalaisen-Perustuslaillisuomenmielisen-puolueen Puoluekanslia, Helsingissä, Kasarminkadun 23:nnessä, Päiwölan talossa, on awoinna arkipäiwinä klo 10—3. Puhelin 5429. — Puoluesihteerin kotipuhelin 6865.

Ulkomailta.

Saksan sosialidemokraattien puoluepäiwät.

Badenilaisten kanta on hywä — käytännössä.

Eilen kerroimme kuinka Saksan sosialidemokratit ankarasti tuomitsiwat etelä-saksalaisten, eritoten badenilaisten towereidensä menettelyn — teoriassa.

Mutta kun on päästäwä käytännössä todellakin arwokkaisiin tuloksiin, kelpaa badenilaisten menettelytapa kaikkein puhdasoppisimmille preussiläisillekin.

Kongressin lopettajaisistunnossa julisti näet puheenjohtaja Dietz, ettewät sosialistit tahdo tehdä mitään liittoa wastustajainsa kanssa, mutta Preussin äänioikeustaistelussa aijotaan puolueturkinkin uhalla kannattaa wapaamielisiä siellä, missä he eiwät yksin woi mitään aikaansaada, ja missä heitä taantumus uhkaa. Toiwotaan, että wapaamieliset tekewät wastapalweluksia.

Tämä oli kongressin wiimeinen päätös. On waikeata olla hymyilemättä, kun wertailee rewisionisteja koskewaa päätöslauselmaa tähän preussiläisen puhdasoppisuuden hywäksymään taktiliseen ohjeeseen.

Wenäläiset Nauheimissa.

Ne aliturisen toistuwat walitukset, että wenäläiset poliisit häiritsewät yleisöä Nauheimissa ja sen ympäristöllä, owat jälleen saaneet tukea.

Kun tsaari wiime perjantaina saapui Nauheimin Tennis-kahwilaan, wangittiin kahden wenäläisen salapoliisin toimesta eräs wenäläinen, joka seisoi puistokäytäwässä, ja wietiin wätwaltaisesti pois.

Mikäli sikäläiset lehdet tietäwät kertoa, oli pidätetty wenäläinen kylpywieras.

Sähkösanomia

Lakkomellakat Berlinissä.

Berlinistä, syyskuun 27:ntenä päiwänä. Klo 7 iltapäiwällä syntyi jälleen yhteentörmäyksiä lakkolaisten ja poliisin wälillä. Metelöitsijäin lukumäärä nousi lopulta noin 3,000:een joten täytyi lähettää woimakkaita poliisiosastoja hajottamaan wäkijoukot, jollen poliisin oli pakko paljastaa aseensa. Haawoitettujen lukumäärää ei wielä tarkoin tunneta. Kaksi henkilöä kannettiin mellakkapaikalta paareilla. Wäkijoukoilla näkyy yhä edelleenkin olewan halua kokoontua poliisia wastustamaan.

Berlinin lakkomellakat.

Berlinistä, syyskuun 28:ntena päiwänä. Myöhään eilen illalla täytyi poliisin jälleen käyttää aseita hajottaakseen 500-henkiläisen mielenosottajajoukon. Kun taloista alettiin pommittaa poliisia pulloilla, kiwäisilen palasilla y. m. alkowat poliisit ampua browning-pistooleilla taloyden akkunoita kohti. Myöhemmin käwi poliisipäällikkö automobiililla Moabitissä. Waldstrasseksadun warrella poliisi tunkeutui eräässeen taloon, mistä oli heitetty kukkaruukkuja. Kun poliisit tunkeutuiwat taloon, heitti muuan nainen heitä wastaan palawan lampun, joka kuitenkin onneksi sammui. Wäkijoukosta ammuttiin poliisia wastaan useita laukauksia. Monasta henkilöitä on wangittu. Kaikkiaan on 90 haawoittunutta, joista 13 on saanut waikeita wammoja. Kaksi poliisia on haawoittunut. Mellakoitten aikana yröstettiin muutamia myymälöitä.

Turkki warustautuu.

Konstantinopolista, syyskuun 28:ntona päiwänä. Turkin hallitus on tilannut 30,000 liiralla tykistöammuksia Kruppilta ja 39,000 liiralla kuularuiskuja Deutsche Munition-Waffenfabrikilta.

Eri aloilta.

Chawezin lentoretki Simplonin yli.

Silminnäkijän kertomus.

Olemme kertoneet Chawezin kotkanlennosta Simplonin yli, miten hän ensin teki muutamia uskaliaita koelentoja ja wihdoin lensi tuon 2008:n metrin korkeuteen nousewan wuorensolan yli.

Hänen onnettomasta putoamisestansa Domodossolan lähellä kertoo se lääkäri, joka, ollen aiwan onnettomuuspaikalla, antoi Chawezille ensi awun, seuraawaa:

„Saimme Chawezin näkywiimme kun hän ponnistelihe eteenpäin Domodossolan kukkulain yläpuolella. Hänen liukumalentonsa huimaawasta korkeudesta näytti erinomaisen komealta. Monet tuhannet katsojat, jotka oliwat tulleet tuohon pikkukaupunkiin lentoa katsomaan, terwehtiwät häntä innokkain suosionosoituksin.

Onnettomuus tapahtui kun hänen koneensa oli 6:n—7:n metrin korkeudella maasta. Minusta näytti kuin aeroplaani olisi saanut äkkinäisen, woimakkaan syöksyksen. Liitopinnat murtuiwat ja kone putosi etupuoli edellä kohtisuoraan alas maahan. Myrskyisä riemastus waikeni heti. Kuolon hiljaisuus wallitsi hyhyen, kammottawan hetken. Meitä kaikkia kauhistutti se onnettomuus, joka nuorta lentäjää oli kohdannut juuri sinä hetkenä kun kaikki luulimme hänen suorittaneen urotyönsä. Wieressään seisoi nuori nainen, joka wastikään riemuisasti oli taputtanut kätösiään Chawezille. Nyt hän oli kalman kalpea ja kyyneleet nousiwat hänen silmiinsä.

Joka suunnalta rientsi wäkeä onnettomuuspaikalle. Chawez makasi särkyneen koneensa alla. Kaswonsa oliwat weren peitossa otsasta olewasta ruhjehaawasta. Hän woihki heikosti.

Me laotimme nopeasti koneen pirstaleet hänen päältään ja nostimme lourkkautuneen paarille, jonka kaksi nuorta miestä oli eräästä läheisestä huwilasta tuonut. Kun nostimme hänet maasta, huomasin, että hänen molemmat jalkansa oliwat poikki. Paareilla awasi hän silmänsä ja katseli meitä sekawin katsein.

— Miten on laitanne? kysyin.

Hän liikutti huuliaan ja kuiskasi hiljaa, niin hiljaa, että minun oli kumarruttawa aiwan hänen kiinni: „Antakaa minulle lasillinen wettä."

Wettä hankittiin kiireimmän kaupalla. Kun wein lasin hänen huulilleen, kohotti hän kättänsä itse tarttuakseensa siihen. Samassa wierähti hänen kadestään paketti soodapastilleereita. Enempää hän ei jaksanut; käsi putosi herwottomana rinnalle.

Chawezin tila.

Wieristit Chawezin sairaswuoteella owat werrattain suotuisia. Onnettomuuden jälkeisenä yönä oli potilas kyllä uneton, mutta kuume oli laskeutunut 37:ään asteeseen. Sunnuntaina otti kirurgian professori Carlo potilaan hoitoonsa.

Chawez ei saa palkintoa.

Alppien yli tapahtuwan lentokilpailun järjestelykomitea on julistanut kilpailun loppuneeksi.

Chawez ei saakaan, kuten alussa luultiin, 70,000:n liran suuruista palkintoa, kun ehtona oli, että woittajan oli päästäwä Milanoon saakka.

Nyt kuitenkin kerätään Chawezille kunnialahjaa, joka arwossa täysin wastaa tätä saamatta jäänyttä palkintoa. Aeroklubin puheenjohtaja on alukksi merkinnyt 5000 liraa.

Kansas'in rautatieonnettomuus.

Eilen kertomastamme Kansasin rautatieonnettomuudesta on nyttemmin saapunut muutamia yksityiskohtaisia tietoja:

Claytonnin luona olewan rautatiesillan oli tuulenpyörre repinyt. Juna kulki sillalle ja suistui kuohuwaan wirtaan. Weturi ja postiwaunu owat 20 jalan wedessä.

Ensi tietojen mukaan olisi kateissa wain 20 henkeä. Myöhemmät sähköpanomat kertowat, että on tawattu 21 kuollutta, nimittäin weturinkuljettaja, lämmittäjä, kondukööri ja 18 matkustajaa. Sitäpaitsi on moni matkustaja hengenwaarallisesti loukkaantunut.

Caruson seikkailut.

Caruso on rakkausasioissaan jälleen joutunut umpimutkaan.

Oleskellessaan wiime wuonna Milanossa, oppi hän tuntemaan erään nuoren näyttelijättären. Hän tarjosi tälle awioliittoa, ja molemmat he yhdessä sittemmin käwiwät tulewan apprukon luona Berlinissä. Sieltä Caruso matkusti Newyorkiin, ja hänen morsiamensa matkusti kotiaan.

Joku aika tämän jälkeen laulaja, kirjoitti näyttelijättärelle, ett'ei hän enää halunnutkaan awioluttoon. Tyttö oli silloin jo hankkinut kapionsa ja nyt hän syyttää suurta tenoria awioliittolupauksen rikkomisesta ja waatii wahingonkorwausta.

— **Rikos keksitty.** Mellbournesta, syyskuun 27:ntena päiwänä. Darlingjoesta on löydetty Wenäjän alamaisen Eismondin pahoin raadeltu ruumis. Wainaja oli Sidneyssä saanut 630:n Englannin punnan shekin. Hänen matkatowerinsa Senkowitsh-Witchman on wangittu ja on häneltä löydetty wastaawa määrä pankkiosotuksia.

— **Kolera Turkissa.** Konstantinopolista, syyskuun 27:ntenä päiwänä. Täällä on todennettu 3 sairastumis- ja 1 kuolemantapaus koleraan. Trapetsuntissa on 48 sairastunut ja 24 kuollut samaan tautiin.

Oikeus- ja poliisiasioita.

— **Irtolaisuudesta** on läänin kuwernööri tuominnut Tampereella kotoisin olewan irtolaisnaisen Lempi Maria Aspin pidettäwäksi yhden wuoden yleisessä työssä.

Yleisöltä.

Kansakoulujen Turwalan Pohjarahasto.

Kauppaneuwos A. Sommer'in lahjoitusrahasto 5,500, Waltiowaston lahj. rahasto korkoineen 5,318:51; Kauppaneuwos L. J. Hammarén'in lahj. rah. 5,104:74; Kauppias N. Tirkkosen lahj. rahasto 1,102:50; Tamp. kansak.lasten lahj. rahasto 101:19. Yht. Smk. 17,126:94.

Kansakoulujen Turwalan tulo- ja menoarwio w. 1910—1911.

Tuloarwio:

Juoksewan rahaston säästö	6,211:30
Kannatusyhdistyksen jäsenmaks.	721:—
Pohjarahaston korkoja	275:—
Kansakoululta wuokraa	500:—
Tilin jäännös elok. 31 p:ltä	391:53
Smk.	8,098:83.

Menoarwio:

Ruokaa	3,200:—
Kalustoon	400:—
Työaineksiin	300:—
Palkkoihin	1,650:—
Polttopuihin	250:—
Wuokraan	500:—
Sekalaisia menoja	300:—
Smk.	6,600:—.

Tampereella, Syysk. 15 p. 1910.

Kansakoululasten Turwalan rahaston tili syysk. 1 p:stä 1909—elok. 31 p:n 1910.

Tuloja:

Säästö edelliseltä wuodelta	2,882:14
Kaup.waltuuston lahjoitus	7000:—
Kansak. jatk. keitto-osast. lahj.	26:—
Kannatus yhd. jäsenmaksuja	721:—
Kansak. lasten lahjoitus	5:—
Wuokratusta huoneustosta	500:—
Korkoja	310:42
Laitoksessa walmist. käsitöitä	31:10
Satunnaista ruokarahaa	10:—
Sisäänkirjoitus rahaa	6:—
Käyttöwarojen talletust. korko	139:62
Smk.	11,631:28.

Menoja:

Turwalan talouteen	2,607:55
Palkkoihin	1,466:50
Turwalan huoneuston wuokra	500:—
Polttopuihin	212:50
Työaineisiin	71:25
Sekalaisiin menoihin	134:25
Sanomalehti ilmotuksia	5:40
Smk.	4,997:45.

Säästöä:

Karttuwalla tall. til. Y. P:ssa	6,211:30
Talletettu Tamp. Säästöpank.	31:—
Tilin jäännös elok. 31 p:ltä	391:53
Smk.	6,633:83.

Tampereella syyskuussa 1910. Fanny Tirkkonen, rahastonhoitaja.

Yllä olewat tilit olemme tänään tarkastaneet ja huomanneet ne erittäin siistiksi sekä kaikin puolin oikein ja asioita wastaawalla tawalla laadituiksi, joten mieluinen welwollisuutemme on ehdottaa rahastonhoitajalle täydellistä tilinwapautta. Tampereella syyskuun 16 p. 1910.

Gust. Lindell. T. Lähteenmäki.

Markkinat.

Tulewan lokakuun 3 ja 4 päiwinä wietetään wanhan tawan mukaan markkinoita Tampereella jolloin sopii maalaisten tuoda kaikkea käsiteollisuutta y. m. myytäwäksi. Tästä jo hywissä ajoin maalaisia huomauttaa,

Liikkeenharjoittaja.

Kauppatietoja.

Puutawaramarkkinat.

Puutawaramarkkinoista Ruotsissa kirjoittaa Swensk Trämarutidning: Puutawaramarkkinoilla näkyy nyt wallitsewan tawaton wilkkaus, mikä on merkittäwää näin purjehduskauden loppuessa. Päätettyistä kaupoista tulee suurin osa Englannille, mutta myös Ranska ja Saksa owat wiime aikoina tehneet suuria ostopoja.

Norsk Sjöfartstidende kirjoittaa: Kaupat owat tehdyt jonkun werran huokeammilla hinnoilla kuin kesän aikana; tämä kuitenkin on tawallista purjehduskauden lopulla. Ostajat pelkäämät, ettei synny suuremmpaa rakennusteollisuutta, kun työolot owat epäwakawat.

Ruotsissa warastossa olewasta puutawarasta on 85 proj. myyty. Tämän purjehduskauden kuluessa wietänee sieltä noin 100,000 St. enemmän kuin wiime wuonna. Saksaan wietäwistä 7 tuum. kuusilankuista maksetaan 165 Rmk., Skotlantiin wietäwistä 7 puntaa 17 sh. 6 p. Myöskin Afrikaan ja Australiaan on myyty, hinta $6\frac{1}{2}$ tuuman laudoista waihtelee 10 p. 5 sh:n ja 9 p. 5 sh:n wälillä.

Lyybekkiin wietiin wiime wuonna parruja ja palkkoja Ruotsista 6,678, Suomesta 17,078 ja Wenäjältä 43 tonnia, lankkuja ja lautoja Ruotsista 100,368, Suomesta 76,765 ja Wenäjältä 38,112 tonnia. Kun Suomesta näiden lisäksi wietiin 17,079 tonnia paperipuita, oli wienti Suomesta kaikkein suurin. Suomen puutawara oli noin $2\frac{1}{2}$ Rmk. halwempaa kuin Hernösandin tawara.

Isadora Duncanin päiwäkirjasta

muutamia siwuja suomensi Felix Borg.

Minä olen nuoresta pitäen ihaillut tanssia; taipumusteni houkuttelemana olen antautunut sille ja seurannut aluksi samoja sääntöjä ja määräyksiä kuin muutkin maailman näyttämöillä esiintywät ammattitanssijattaret. Tämä erittäin ankara woimistelu, määrätyistä liikkeineen, täydellisesti mieliwaltaisine ruumiinsentoineen tuntui minusta, aina sen mukaan kun minä edistyin, olewan taiteen suoranainen wastakohta. Ei, se ei sunkaan ollut sitä tanssia, josta muinaisajan runoilijat oliwat laulaneet, jonka he oliwat ajatteneet muitten taiteitten rinnalle! Ja minä murehdin turhaan sen johdosta; kunnes minä eräänä päiwänä sain ilmeistyksen.

Se tuli minulle wanhasta Kreikasta, sen korkokuwista, sen kuwioilla koristelluista lippaista, tarkesta, mitä on säilynyt tuosta maasta, ja säilyttänyt liikkeen sopusoinnun ja sen jatkuwaisuuden. Se tuli minulle museoista, missä ihailtawa 15:s wuosisata Tizianin, Botticellin ja muitten kautta on täydentänyt unelman muinaisajan taiteen ilosta ja muodoista. Yht'äkkiä selweni minulle totuus, ja minä antauduin sille kokonaan. Juuri noita samoja, mestarien silmänräpäyksessä keksimiä ja määrättyyn muotoon muotoweltemia luonnollisia eleitä täytyi jäljentämällä sulattaa eläwäksi taiteeksi ja luoda niihin toisten mestarien musiikin kanssa sopusoinnussa olewaa sielua. Perusajatus oli löydetty, nyt oli waan taisteltawa sen puolesta. Ja sen minä tein herkeämättä aina siitä lähtien kun sain ilmeistyksen.

Minua ei heti ymmärretty, sillä wanhat puttyneet tawat sotiwat minua wastaan; sellaiset, jotka tuliwat syrjäytetyiksi jo saawuttamistaan asemista, tekiwät minusta suorastaan pilkkaa. Mutta minä sain myöskin ottaa wastaan kalliita, kehoittawia sanoja, ja monet tapaukset lisäsiwät itseluottamustani. Erittäinkin taksi muistoa säilyy minulla aina raikaina. Kerrottiin, että muuan tuuluisa säweltäjä Newyorkissa, M. Edhelbert Newin kiinnostui, kuultuaan minun tanssien esittämän sarjan hänen pianolle säweltämiä, erittäin kaunista kappaleitaan. Minä sain tilaisuuden tanssia ne hänelle itselleen. Hän puhkesi kyyneleen kiitoksesta.

„Säweltäessäni nuo kappaleet, jotka te juuri tanssitte, ajattelin minä samoja kiitkeitä kuin te tanssijanne esittäre, wirkkoi hän. — Nähdessäni teidän tanssiwan, waltaa minut sama innostus kuin silloinkin. Meille kummallekin on warmasti lahjoitettu samat ajatukset ja waikutelmat!"

Bayreuth'issa, missä jo nelisen wuotta sitten tanssin Tannhäuserissa, Wenuswuorikuwaelmassa, walmisteriwa Wagner minulle häiritsemättömän onnen. Wagnerin papereitten joukosta löysi hän wihon, johon oli merkitty Wenuswuori-kohtausta koskewia ohjeita, ja nämä ohjeet oliwat täydellisesti sopusoinnussa minun tanssini tanssa. Kuten taitti tietäwät, näki mestari säweltäessään aina liikkeitä edessään, ja kyllymyksessä olewan tohdan liikkeet oliwat olleet aiwan samat kuin ne, jotka minunkin innostuttiwat.

Useat muuttin, jotapäiwäisessä elämässä hawaitut seikat owat tulleet usteoni tukemaan. Niinpä esim. muistan, kuinka minä eräänä päiwänä näin Nordwijk'issa, Hollannissa, pienen weljentyttareni tanssiwan rannalla aaltojen edessä. Uno taunis olento, waltelee, liehuwine waatteineen oli elämä ejimerkki, heiluessaan sinä edestakaisin meren liikehtiwää taustaa wasten. Tunsin pistoin sydämessäni, siihen määrin selweni minulle, että sama rytmi wallitsi meren waltaawassa elämässä ja lapsen kehyessä tanssissa. Meri rattasi myöstin sen suuren probleemin, jonka selwittämiseksi minä työskentelen: keksiä ihmisruumiille tauniita ja luonnollisia liikkeitä. Minkä wuoksi weljentyttareni tanssi? Sen wuoksi, että hän tunsi elämäniloa, että aallot hänen edessään, pilwet hänen päänsä päällä ja tuuletkin tanssiwat, sen wuoksi, että koko luomakunnassa on tanssin rytmi. Ja silloin ajattelin minä näin:

Jos tanssi lahjoittaa lapselle iloa, en minä tunne wähemmin iloa, katellessani miten se hänessä näyttäytyy. Kuinka tuo sama ilo woisi talwen tultua tunkeutua kaupunkeihin ja tuoda mukanansa lumoawan muiston kesäisen luonnon ja auringon ihanuudesta? Kuinka woisi halpa tanssijatar walmistaa teatterehin sulkeutuneille ihmisille saman ilon, minkä minä tunsin, katsellessani merenrannalla tanssiwaa weljentyttärtäni? Minä sywennyn yhä enemmän mietelmiini; noissa kiitkeissä, noissa asteleissa ei ilmennyt ainoastaan se tanssi, jota laulussani Grunewald'issa opitaan, missä ilmenwät ne oikulliset, wältämät waitutelmat, jotka lapsuusuoksina owat ihmisille ominaiset. Muistan silloin kirjoittaneeni:

„Lapsille täytyy antaa opetusta liikkeistä, mutta sielu on pääasia; ruumiin täytyy itse olla sielun ilmaisuwäline".

Minun suuri perusajatukseni opetuksessa on ollut, että ei pidä antaa lapsen tehdä minkäänlaista liikettä, ennenkuin hän on käsittänyt, mistä syystä hän tuon liikken tekee. Kiitos tämän opetuksen, woi pienen weljentyttäreni tanssia merenrannalla pitää lopputuloksena hänen kouluopinnoistaan. Ja tämän koulun toiwon minä saawani nähdä pidettäwän wapaasti puitten suojissa, metsien siimeksessä, sillä se yksin on tanssia, tanssia wapaudessa, joka samalla sisältää luonnon rytmin ja sielun kaikki perusiwahdukset. Tällä tawalla hurmaantuneina uskowat oppilaani, esiintyessään näyttämöllä, olewansa aina wapaina, sillä heidän täytyy uskoa niin, heidän täytyy wapaasti kohottaa käsiwartensa taiwasta ja puitten latwoja kohti, missä he tuulewat tuulten huminan, samoin kuin he aawistawat pienimmänkin perhon elinwoiman.

Metsä, toistan sen wielä kerran, on todellinen kaswattajatar suuremmassa määrässä kuin taide.

Joku tanssimestari, wanha tanssitaiteen professori saa wapaasti nauraa mielipiteilleni ja wäitellä mielin määrin eri maitten koreografisesta taiteesta. Hän on warmasti todistawa, ettei tanssia woi metsässä ja merienrannoilla opettaa. Sanokoon hän mitä tahansa, kaikesta huolimatta saamme me sittenkin aikaan sen, että tanssitaide tulee uudestisyntymään, ja tämä uudestisyntywä taide tulee, wanhoista opettajista huolimatta yksinkertaisesti syntymään lastenme mielityttäwistä, hauskoista ruumiinliikkeistä, jotka suuri Pan on hurlunsa säweltilä esille loikitinut.

Niin, warmasti on tulewaisuus siinä. Eikö mestari Wagner ole sanonut ennen minua:

„Siellä missä silmä ja korwa ulkonaisine waikutelmineen löytäwät tukea toisistaan, siellä yksin ilmenee taide täydellisenä ja kokonaisena".

Tämä taide, joka oli mittapuuna entisajan kuoron liikkeissä ja laulussa, joka myös pyöri siinä aistillisessa mielenhuumauksessa, jossa wiininjumalatar etsiwät maallista unhotusta, tämä taide, joka ei ollut yksinomaan woimakas aistillisuuden ilmaus, on tulewa ikuisesti kauniiksi, jota se on ollut aina siitä lähtien, kun se muodosti osan niistä yhdistä juhlameenoista, joilla wanhoja jumalia palweltiin. Wallankumouksen, joka on jo tapahtunut musiikin alalla, täytyy pian ulottua myöskin tanssiin. Näistä kahdesta taiteesta täytyy tulla yksi!

Kirkoll. luotettaa.

Muuttawia:

Tehd. työnt. Maria Keskinen Jepualle, neiti Helmi Ruoranen ja tehd. työnt. Josefina Lauttalammi Pirkkalaan, neiti Lyyli Ruoranen Jämsään, palw. Alma Rosendahl, kauppias O. W. Rosenlew, palw. Elwi Polwander, tarjoilija Charlotta Kuutila, tehd. työnt. Amanda Harjula ja muurari K. F. Lehtonen Helsinkiin, lämmittäjä K. E. Hallinen Turkuun, ulosottomies A. Mattila Kajaaniin, leski Maria Salminen Wiipuriin, tehd. työnt. Johanna Pirkkarinen Kuhmoniemelle, työm. A. N. Mäkelä Lahteen, Riitta Palowaara Oulunsalo, työm. S. A. Tamminen Ylöjärwelle, rautatien kirjanpitäjä E. A. Enckell Oulunsalo.

Valiovarasto kaikenlaatuisia — metsästystarpeita,

Haulikoita, hanallisia, hanattomia ja automaattisia, Haulipatroonia, savullisia ja savuttomia, monib kysyttyjä laatuja, Ruuteja, eri laatuja, savullisia ja savuttomia, Haulia, Hirvipatroonia, Hirvipatroonan kuulia, Selkäreppuja, Kiwäärin hihnoja, Patroonawöitä. Lämpimän ja kylmän pitäwiä „Isola" ja „Thermos"-pulloja 1/1, 1/2 ja 1/4 ltr., käytännöllisiä, halpoja. Latausvälineitä.

O. Y. K. HJORTH A. B. Tampere. 292

PARHAAT SEMENTTILAJIT ovat SKANSKA CEMENTAKTIE-BOLAGET PORTLAND CEMENT TOMMA, KALKO Stettiner Portland Cement Lassics-Delbrück PORTLAND-CEMENT FABRIKEN AALBORG „NORDEN" 180 Kg Brutto

Yksinmyyjä TAMPEREELLA PUHELIN 72 ja 934

TAMPEREEN RAKENNUSKONTTOORI

45

Kauppa-apulaisia, palwelijoita y. m. toimittaa ilmaiseksi Liiketoimisto Kuninkaankatu 25. Puhelin 111. HANKKIJA 8328

Valkoisen Lasin sirpaleita ostaa Tampereen Rakennuskonttoori. 8360

Pelastusarmeijassa Läntinenkatu 18.

Tänään kokelain demonstrationi ja vihkiminen. Tervetuloa. 8326

Kokouksia.

Aitolahden Maamiesseura wiettää syyskokouksensa lauantaina lokak. 1 p:nä Sorilan Penkusella klipailuineen ja varsanäyttelyineen sekä lopuksi

iltama,

johon sisäänpääsy maksaa 50 p. 8314 Toimikunta.

Huutokauppoja.

Suuri Palsta- ja lohkotilain sekä suurempi määrä tukkimetsää

myydään wapaaehtoisella huutokaupalla Akaan pitäjän Toijalan kylässä. Myydään koko Sipilän rustitila, joka sijaitsee Akaan pitäjän Toijalan kylässä. Myydään palstalohkotiloiksi, joka toimitetaan itse tilalla lokakuun 10 päiwänä kello 10 edellä puolen päiwän. Tilan maat sijaitsee lähellä Toijalan rautatien asemaa, sekä tukkimetsä lähellä uittowäyliä. Maksu ja muut ehdot määrätään ennen huutokaupan alkua, joista woi sitä ennen saada tietoja M. Rekolalta itse tilalla sekä I. F. Sipilältä, telefooniosoite Toijala Sipilä.

Akaassa 27 p:nä syysk. 1910.

I. F. Sipilä. 8313 Omistaja.

Suuri huutokauppa.

Perjantaina Syysk. 30 p. klo 10:stä a. p. ja klo 4:stä j. p. p. myydään: Salinkalusto, ruokapöytä, topatuita sohwia ja tuolia, pöytiä ja puutuolia, sänkyjä, kirjoituspöydän tuoli, 2 telefoonikonetta johtoineen, 2 uutta „Lux" lamppua ulko ja sisäwalaistusta warten, piironkia, kaappia, ompelukoneita, tupakkapöytiä, „Aino" kipsikuwa, pelipöytiä, lihamyllyjä, 2 hywää lihatukkia, nahkasia lattiamattoja, lamppuja, kahwikeittiö, torikoria, taloustawaraa, kauppatawaraa, liinawaatteita, ynnä suuri joukko muuta tawaraa.

Tampereen Huutokauppakamarissa Kauppatorin warrella.

8327 Georg Sumelius.

Huutokauppa.

Lauwantaina ensi tulewan Lokakuun 1:nä p:nä myydään julkisella wapaaehtoisella konkurssihuutokaupalla, talossa n:o 19 Kaivokadun warrella kello 10 a. p., kauppias John Nordling wainajan konkurssipesään kuuluwa omaisuus, nimittäin kauppawarasto sekä muuta irtainta omaisuutta; ja huomautetaan että tehdyt tarjoukset owat heti maksettawat. Tampereella, syysk. 23 p:nä 1910.

Edv. Lang.

8208 Konk. pesän uskottu mies.

Halutaan ostaa.

Perunoita ostetaan Suomen Perunanjalostustehtaalla 7857 ssä.8 Epil

Myytäwänä.

Mistä ostatte woinne? Tietysti Osuusmeijerien Myyntikunta Paraasta r. l. Kauppahalli 104, 106, puhelin 1313, sillä siellä myydään ainoastaan ensiluokan, keitetynkerman 280

VOITA. Hinta toistaiseksi Smk. 2: 80.

Hels. San., U. S. 100 mm.

Veroton Rälssitila

ihanan järven niemekkeessä, 5 km. rautat. asemalta, 28 km. Tampereen kaupungista. Pinta-ala 471 tynn. alsa josta 174 hywää savimulta peltoa. Kaikki maat yhdessä kappaleessa. Wuosisato 156 hl. rukiita, 500 hl. kauroja, 300 parikuormaa heiniä. Karjaa on nykyään: 8 hewosta, 45 lehmää, 28 pientäkarjaa. Maito myydään Tampereelle josta wuosittain saadaan 11 à 12,000 markkaa. Puutarhassa, jossa on laaja kyökkikasviwiljelys, löytyy 40 omenapuuta ynnä runsaasti marjapensaita. Metsä hywä jossa on tuhansia tukkipuita. Torppareita ei ole. Kalawesi mainio. Hypoteekkilainaa 17,000.

Päärakennus, jossa on wesijohdolla warustettu kylpyhuone, sisältää 13 huonetta sivurakennus 5 huonetta. Siwutuloja kesäsuukraista. Rakenn. ja irtain palowak 80,000 mk. Hinta irtaimistoineen Smk 118,000: —. Nykyinen omistaja on tilaa pitänyt yli 20 wuotta. Myydään ainoastaan wakawalle wiljelijälle, ei kauppataloksi Lähemmin 8320

Niklas Järnefeltin Maanmittaustoimisto Tampereen haarakonttori Kauppatori 5. Puh. 1297.

Huwilain y. m. omistajat huom!

Jälellä oleva warasto puita ja peussita, niinhyvin koriste- kuin hedelmä, — loppuuumyydään alennetuilla hinnoilla liikkeen lähimmässä tulewaisuudessa lopettamisen tähden. Sofie Gauffin. 8285

Parranajokoneita

2 mk. 25 p. ja 2 mk. 50 p:iä kpl. Non Plus Ultra 2 mk. 80 p. Tampereen Leimasintehdas, Palanderin talossa. Käynti Kirkkokadulta. 276

Paikkaa haluaa.

Leninki-liinavaate

ja lasten pukuneulomoon täysin perehtynyt tyttö haluaa kotiompelijaksi. Vastaus 2:den p. kuluttua t. l. k. nimim 8319 Ahkera.

Palwelukseen halutaan.

Suutarin koneella oppinut

Ompelija

saapi sopiwaa siwutyötä pitemmäksi aikaa kun lähettää ilmoituksen